

Hallituksen esitys Eduskunnalle säädösten ja valtiosopimusten julkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Suomen säädöskokoelmasta sekä laki ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista. Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi ehdotetulla lailla järjestettäisiin uudessa perustuslaissa edellytetty Suomen säädöskokoelma, ja lakiin otettaisiin myös Suomen säädöskokoelman sopimussarjaa koskevat säännökset. Lailla korvattaisiin Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus sekä kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annettu laki. Säädösten julkaisemista koskeva sääntely nostettaisiin perustuslaissa edellytetyllä tavalla keskeisiltä osiltaan lain tasolle. Säännökset säädösten ja Suomen valtiosopimusten julkaisemisesta koottaisiin samalla yhteen lakiin.

Ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista annettavaksi ehdotetulla lailla korvattaisiin helmikuun loppuun 2000 voimassa oleva viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annettu laki.

Esitys sisältää ehdotukset myös saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain sekä eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain samoin kuin rahoitustarkastuslain muuttamisesta.

Ehdotetut lait liittyvät uuden Suomen perustuslain voimaantuloon, minkä vuoksi lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	4
1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö	7
1.3. Nykytilan arviointi	8
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	9
3. Esityksen vaikutukset	10
3.1. Taloudelliset vaikutukset	10
3.2. Organisaatiovaikutukset	11
3.3. Vaikutukset yksilön asemaan	11
4. Asian valmistelu	11
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	11
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13
1. Lakiehdotusten perustelut	13
1.1. Laki Suomen säädöskokoelmasta	13
1.2. Laki ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista	30
1.3. Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa	37
1.4. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä	37
1.5. Rahoitustarkastuslaki	38
2. Tarkemmat säännökset	38
3. Voimaantulo	38
4. Säättämisjärjestys	39
LAKIEHDOTUKSET	40
1. Laki Suomen säädöskokoelmasta	40
2. Laki ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista	44
3. Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta	47
4. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain 2 a §:n muuttamisesta	48
5. Laki rahoitustarkastuslain 3 §:n muuttamisesta	49
LIITTEET	50
Liite 1. Rinnakkaistekstit	50
3. Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta	50

4. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain 2 a §:n muuttamisesta	51
5. Laki rahoitustarkastuslain 3 §:n muuttamisesta	52
Liite 2. Asetukset	53
Valtioneuvoston asetus Suomen säädöskokoelmasta	53
Valtioneuvoston asetus ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista	54
Oikeusministeriön asetus EY-säädöksiin viittaavien tietojen merkintätavoista	56

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomella on ollut omaa lainsäädäntöä vuodesta 1809 alkaen. Säädökset julkaistiin alkuvuosikymmeninä erillisinä lehtisinä ruotsiksi ja usein myös suomeksi. Ne eivät muodostaneet yhtenäistä julkaisusarjaa, mutta niitä julkaistiin myöhemmin koottuina ruotsinkielisessä sarjassa "Samling af Placater, Förordningar, Manifest och Påbud, Samt andre Allmänna Handlingar" (1821 - 1862). Vuonna 1859 annetulla asetuksella perustettiin vuodesta 1860 Suomen asetuskokoelma, jota alusta alkaen julkaistiin sekä suomen- että ruotsinkielisenä, ja se on säilynyt käytännöllisesti katsoen muuttumattomana. Sen suomenkielinen nimi on vuodesta 1981 ollut "Suomen säädöskokoelma", mutta ruotsinkielinen nimi, "Finlands författningssamling", on säilynyt ennallaan. Sädöskokoelman julkaisemisvelvoitteesta on vuoden 1919 hallitusmuodosta lähtien säädetty perustuslaissa.

Sädöskokoelmassa julkaistaan lait ja asetukset sekä näiden lisäksi muitakin säädöksiä ja asiakirjoja. Valtioneuvostosta annetun lain (78/1922) 5 §:n mukaan valtioneuvosto on voinut antaa yleisistunnossa säädöskokoelmassa julkaistavalla valtioneuvoston päätöksellä määräyksiä asioista, joihin nähden sille on annettu sellainen valtuus hallitusmuodossa, muussa laissa tai asetuksessa. Eduskunnan työjärjestyksen 67 §:n 2 momentin mukaan työjärjestys ja sen muutos on nykyisin julkaistava Suomen säädöskokoelmassa. Hallitusmuodon 66 §:n 1 momentin mukaan valtion talousarvio julkaistaan säädöskokoelmassa. Useissa muissakin laeissa, esimerkiksi vaalilaissa (714/1998), on edellytetty erinäisten päätösten, kuulutusten tai tiedonantojen julkaisemista säädöskokoelmassa. Myös valtioneuvoston jäsenen nimittämistä koskeva tasavallan presidentin avoin kirje on valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) 60 §:n mukaan julkaistava Suomen säädöskokoelmassa. Ahvenanmaan säädöskokoelmasta, "Ålands författningssamling", säädetään erikseen (landskapslag om Ålands författningssamling, 9.12.1993/112).

Sädösten julkaisemisesta säädetään ny-

kyisin Suomen säädöskokoelmasta annetulla asetuksella (696/1980). Sen 2 §:n 1 momentin mukaan kokoelmassa on julkaistava:

- 1) lait;
- 2) asetukset;
- 3) lain ja asetuksen täytäntöönpanoa koskevat valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset;
- 4) säädökset, jotka eduskunta on ilmoittanut julkaistaviksi säädöskokoelmassa; sekä
- 5) muut säädöskokoelmassa julkaistaviksi säädetyt päätökset, kuulutukset ja tiedonannot.

Lisäksi muukin valtioneuvoston tai ministeriön päätös samoin kuin muu viranomaisen päätös, kuulutus tai tiedonanto, jolla on yleinen merkitys, voidaan valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön määräyksestä julkaista säädöskokoelmassa (2 § 2 mom.). Kokoelmassa julkaistaan myös erinäiset päätökset, kuulutukset ja tiedonannot, joista niin on erikseen säädetty tai määrätty (1 §).

Ministeriön päätös voidaan kuitenkin julkaista säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Sädöskokoelmassa on tällöin julkaistava päätöksestä ministeriön ilmoitus, josta käy ilmi, missä päätös on yleisön saatavissa (2 b §). Määräyskokoelmia koskevasta sääntelystä tehdään selkoa jäljempänä.

Valtiontaloutta koskevien eduskunnan päätösten julkaisemista varten on vuodesta 1993 alkaen ollut erillinen Suomen säädöskokoelman osa, talousarviosarja (2 a §), jota toimitetaan varainhoitovuosittain ja jossa nykyisin julkaistaan:

- 1) valtion talousarvio ja lisätalousarvio;
- 2) päätös talousarviesityksen noudattamisesta väliaikaisena talousarviona;
- 3) päätös talousarvioon tai lisätalousarvioon ehdollisena otetun eduskunnan päätöksen hylkäämisestä tai ilmoitus asian raukeamisesta; sekä
- 4) päätös lainanottovaltuudesta, suostumuksesta kiinteän omaisuuden ja arvopapereiden luovutukseen, valtiontakauksen tai valtiontakauksen antamisesta ja määräysvallan hankkimisesta valtiolle yhtiössä tai sellaisesta määräysvallasta luopumisesta, milloin päätös tehdään talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään.

Säädös on mikäli mahdollista julkaistava siten, että se on yleisön saatavana hyvissä ajoin ennen sen voimaantuloa (3 §). Säädöskokoelman julkaisemisesta, jakelusta ja myynnistä huolehtii asetuksen mukaan valtion painatuskeskus (4 §). Vuoden 1989 alusta se on liikelaitostettu ja vuoden 1993 alusta yhtiöitetty, ja yhtiön nimenä on vuoden 1996 alusta ollut Oy Edita Ab. Suomen säädöskokoelmasta annetussa asetuksessa on lisäksi muitakin säädöskokoelman julkaisemiseen liittyviä käytännön kysymyksiä koskevia säännöksiä.

Valtiosopimusten julkaisemista koskee erillinen laki kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta (360/1982), jäljempänä julkaisemislaki. Sen mukaan kansainväliset sopimukset, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut, on julkaistava Suomen säädöskokoelman erillisessä osassa, sopimussarjassa, jollei laissa toisin säädetä.

Sopimussarjassa voi nykyisin olla, siten kuin siitä asetuksella säädetään, erillisiä osastoja sellaisten kansainvälisten sopimusten sekä niihin liittyvien muiden asiakirjojen julkaisemista varten, jotka muodostavat sopimussarjassa muutoin julkaistavista sopimuksista erottuvan kokonaisuuden (1 §). Kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetun asetuksen (361/1982), jäljempänä julkaisemisasetus, 1 a §:n mukaan sarjassa on erillinen osasto "Euroopan talousalue", jossa asetuksen sanamuodon mukaan "julkaistaan Euroopan talousalueen perustamiseen ja toimintaan liittyvät kansainväliset sopimukset sekä sopimuksiin liittyvät tai sopimuksilla perustettujen kansainvälisten toimielinten antamat Suomen valtiota sitovat päätökset ja määräykset". Sarja ilmestyi kuitenkin vain vuoden 1994 ajan. Sarjan julkaiseminen päättyi Suomen liittyttyä vuoden 1995 alusta Euroopan unioniin.

Valtioneuvosto voi määrätä, että sellaisesta kansainvälisestä sopimuksesta, joka ei edellytä eduskunnan hyväksymistä ja jolla ei ole yleistä merkitystä, julkaistaan sopimussarjassa ainoastaan tiedonanto siitä, minkä viranomaisen luona sopimus on yleisön nähtävänä ja mistä se on saatavissa (2 §). Kansainvälistä sopimusta, jonka voimaansaattamiseksi ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä, ei julkaista sopimussarjassa. Ulkoasiainministeriö voi kuitenkin määrätä, että sopimuksesta julkaistaan sopimussarjassa lain 2 §:ssä tarkoitetut tiedot sisältävä ilmoitus tai, milloin sopimuksella on yleinen merkitys,

että se julkaistaan sopimussarjassa (3 §). Lisäksi sopimussarjassa julkaistaan muutkin kuin 3 §:ssä tarkoitetut kansainvälisiä sopimuksia ja kansainvälisiä suhteita koskevat ulkoasiainministeriön ilmoitukset (4 §).

Valtion hallintoviranomaisten antamien alemmanasteisten normien julkaisemisesta on säädetty määräaikaisella vuoden 1990 alusta voimaan tulleella viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevasta toimenpiteistä annetulla lailla (573/1989), jäljempänä normilaki. Lain pääasiallisena tavoitteena oli rajoittaa ministeriöiden ja niiden alaisten valtion hallintoviranomaisten norminantoa, erityisesti siltä osin kuin kysymyksessä olivat kunnallishallintoon kohdistuvat määräykset. Samalla tarkoituksena oli selkeyttää ja uudistaa norminantoa. Tavoitteena oli parantaa normien valmistelua, ajantasaisuutta ja saatavuutta, selkeyttää niiden sisältöä sekä tehostaa niitä koskevaa seuranta (1 §). Lain tavoitteena oli myös turvata hallintoviranomaisten norminannon laillisuus, kansainvälinen ohjaus ja valvottavuus. Ennen lain voimaantuloa annetut määräykset ja ohjeet piti saattaa laissa edellytetyn mukaisiksi erityisin "normitalkoin" vuoden 1990 loppuun mennessä (14 §). Lain voimassaoloaika säädettiin alunperin päättyväksi vuoden 1996 lopussa, mutta voimassaoloaikaa katsottiin tarkoituksenmukaiseksi jatkaa vuonna 1996 annetulla lailla (1036/1996) siten, että lain voimassaolo päättyy juuri ennen uuden perustuslain voimaantuloa 29 päivänä helmikuuta 2000. Lain voimassaoloajan jatkamisen nähtiin liittyvän perustuslakiuudistukseen, jonka yhteydessä oli tarkoitus muuttaa asetuksen antamista ja lainsäädäntövallan siirtämistä koskevia perustuslain säännöksiä.

Normilakia sovelletaan valtioneuvoston kanslian ja ministeriöiden sekä niiden alaisten valtion hallintoviranomaisten antamiin määräyksiin, viranomaisten sisäisiin määräyksiin kuitenkin vain siltä osin kuin valtioneuvosto niin määrää, sekä viranomaisten antamiin ohjeisiin sen mukaan kuin laissa säädetään (2 §). Määräyksillä tarkoitetaan laissa viranomaisten päättämiä yleisiä sääntöjä, joita on velvoittavina noudatettava niissä tarkoitetuissa yksittäistapauksissa, ja ohjeilla viranomaisen päättämiä yleisiä sääntöjä, jotka eivät ole velvoittavia (3 §). Normilaissa on lisäksi säännöksiä valtuutuksesta määräysten ja ohjeiden antamiseen (4 §), määräysten ja ohjeiden valmistelusta (5 §) ja niiden voimaantulosta (7 §) sekä määräysten

ja ohjeiden rekisteröimisestä (8 §) ja voimassaoloajasta (9 §).

Tarkempia säännöksiä viranomaisten määräyksiin ja ohjeisiin otettavista tiedoista, määräysten ja ohjeiden valmistelusta, rekisteröinnistä, tiedottamisesta ja seurannasta on laissa säädetyn valtuuden nojalla annettu valtioneuvoston päätöksellä viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä (786/1989), jäljempänä normipäätös. Päätöksen voimassaoloaika on kuitenkin päättynyt 31 päivänä joulukuuta 1996.

Viranomaisten määräysten julkaisemisesta säädetään normilain 6 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan määräykset on julkaistava siten kuin valtioneuvosto määrää. Edellä mainitun valtioneuvoston päätöksen 3 §:n mukaan määräykset on julkaistava viranomaisen määräyskokoelmassa viipymättä niiden antamisen jälkeen. Viranomaisilla voi olla myös yhteisiä määräyskokoelmia, jos asianomainen ministeriö näin on päättänyt. Määräyskokoelman julkaiseminen voidaan antaa valtion toisen viranomaisen tehtäväksi, jollei asianomainen ministeriö toisin määrää. Viranomaisen on päätöksen 4 §:n mukaan myös pidettävä rekisteriä antamistaan määräyksistä ja ohjeista. Normilain mukaan julkaisemisvelvoite ei kuitenkaan ulotu viranomaisen ohjeisiin.

Annettujen lakien vuosittainen määrä on 1990-luvulla vaihdellut 464:stä 791:een. Säädöskokoelmassa on vuosittain julkaistu kaikkiaan noin 1200-1800 säädöstä. Viranomaisten normeja puolestaan on voimassa yli 5 000, joista määräyksiä on noin 3 800 ja ohjeita noin 1 800.

Kun tietotekniikan kehittyminen sen salli, otettiin oikeudellisen aineiston sähköisessä julkaisemisessa ja jakelussa vuonna 1981 julkiseen käyttöön päätelaitteen välityksellä tietoliikenneyhteyksin käytettävissä oleva FINLEX -oikeudellinen tietopankki. Tämä oikeudellisen aineiston informaatiojärjestelmä on oikeusministeriön hallinnassa. Se muodostuu 30 eri tietokannasta ja siitä saa tietoa muun muassa Suomen säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistusta voimassaolevasta säädösaineistosta siltä osin kuin sitä on valittu Suomen Laki -teoksiin (FSLV-, FLAG- ja FSLH -tietokannat), säädöskokoelmassa julkaistujen säädösten muutosrekisteri (SMUR-tietokanta), kansainvälisistä sopimuksista (FSOP-tietokanta), korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksistä (FKKO-,

FHDR-, FKKR- ja FKHO -tietokannat) sekä valtion keskushallinnon normeista (FNOR-tietokanta). FINLEX:istä haetaan tietoa muodostamalla yhteys Internetin kautta tai pääteemulaattorilla. Finlexin käyttäminen on maksullista.

Myös eräät kaupalliset yritykset, kuten Oy Edita Ab (entinen Valtion painatuskeskus) ja Kauppakaari Oyj, kehittivät 1990-luvun puolivälissä oikeudellisen aineiston sähköistä tarjontaan, mikä osaltaan lisäsi painetta viranomaisvastuun oikeudellisen aineiston jakelun kehittämiseen.

Tietotekniikan kehittymisen ja tietoyhteiskunnan käyttäytymistapojen muuttumisen myötä nähtiin välttämättömäksi ottaa tietotekniikan uusimmat saavutukset käyttöön oikeudellisen tiedon jakelussa. Tarjouskilpailun pohjalta oikeusministeriö toteutti vuonna 1997 yhdessä Oy Edita Ab:n kanssa voimassa olevan lainsäädännön sisältävän säädöstietopankin. Valtion säädöstietopankin tarkoituksena on parantaa säädösinformaation saatavuutta yhteiskunnassa. Säädöstietopankki avattiin jo syksyllä 1997 Internet-verkossa julkiseen ja maksuttomaan käyttöön. Sen sisältöä ja käytettävyyttä kehitetään erillisen kehittämissuunnitelman mukaisesti siten, että palvelu on täydessä laajuudessaan käytössä vuoden 1999 lopussa.

Säädöstietopankissa on nykyisin suomen- ja ruotsinkielisessä säädöskokoelmassa julkaistu kaikki aineisto kronologisesti vuodesta 1987 alkaen sekä tätä edeltävältä ajalta voimassa oleva lainsäädäntö suomenkielisenä aina vuodesta 1734 alkaen ja ruotsinkielisenä vuodesta 1920 alkaen, kaikkien säädöskokoelmassa julkaistujen säädösten muutosrekisteri, säädöskokoelmassa julkaistujen saamenkielisten säädösten tietokanta, voimassa olevien valtiosopimusten säädöstietokanta vuodesta 1918 alkaen, säädöskäännösten tietokanta (englannin- ja saksankieliset tekstit) valtioneuvoston 16 päivänä lokakuuta 1997 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti, sekä korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätökset. Myöhemmin säädöstietopankkiin on tarkoitus liittää viranomaisnormien tietokanta. Tämä tietokanta tulee suunnitelman mukaan sisältämään ministeriöiden sekä niiden alaisen valtion hallintoviranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita ensin viitetietoina ja toisessa vaiheessa normiteksteinä. Lisäksi säädöstietopankkiin on linkitetty Euroopan unionin suomenkielinen lainsäädäntökanta,

joka nyt on löydettävissä EUR-Lex-informaatiojärjestelmästä, kuten EU-lainsäädäntö muillakin EU:n virallisilla kielillä.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

Ulkomaista lainsäädäntöä on selvitetty Ruotsin, Norjan ja Tanskan osalta.

Ruotsin hallitusmuodon 8 luvun 19 §:ssä säädetään, että kaikki lait tulee julkaista. Tarkemmat säännökset lakien ja muiden säädösten julkaisemisesta ovat lakien ja muiden säädösten julkaisemisesta annetussa laissa (SFS 1976:633) ja säädöskokoelma-asetuksessa (SFS 1976:725). Ruotsin säädöskokoelma (Svensk författningssamling, SFS) on ilmestynyt vuodesta 1825. Sen julkaisemisesta vastaa nykyisin oikeusministeriö. Sädöskokoelman painamisesta ja jakelusta oikeusministeriöllä on sopimus Fakta Info Direkt -yhtiön kanssa vuoden 2002 loppuun. Svensk författningssamling -nimike ja SFS-lyhenne ovat Ruotsissa lailla (1998:281) suojattuja. Sädöskokoelma-asetuksen mukaan keskushallinnon viranomaiset, kirkko ja läänit vastaavat omien määräyskokoelmiensa julkaisemisesta. Sädöskokoelma-asetuksessa on lueteltu yli 50 viranomaista, joiden tulee pitää omaa määräyskokoelmaa. Ruotsin säädöskokoelmassa säädökset julkaistaan kronologisessa järjestyksessä ja julkaistuista säädöksistä ilmestyy neljännesvuosittain aakosellinen ja kronologinen hakemisto.

Ruotsissa voimassa olevasta lainsäädännöstä julkaistaan erillistä hakemistoa, Register över gällande SFS-författningar, joka ilmestyy joka toinen vuosi. Rekisteri koostuu kronologisesta hakemistosta, jossa vanhimmat säädökset ovat ensiksi, asiahakemistosta sekä kumottujen säädösten hakemistosta. Kumottujen säädösten hakemistossa on mainittu myös kumoajasäädöksen nimi ja säädösnumero. Kumotuista säädöksistä on hakemistossa tiedot 1970-luvulta lähtien.

Ruotsissa on keväällä 1999 annettu uusi asetus oikeudellisesta tietojärjestelmästä (SFS 1999:175). Asetuksen mukaan Ruotsiin perustetaan heinäkuussa 2000 virallinen oikeudellinen tietojärjestelmä, joka koostuu säädösaineistosta:

- Ruotsin säädöskokoelma julkaistussa muodossa
- Ruotsin säädöskokoelmassa julkaistujen säädösten viitetietokanta

- perussäädökset voimassa olevassa muodossa
- voimassa olevat asetukset, jotka on julkaistu määräyskokoelmissa
- voimassa olevat viranomaismääräykset
- voimassa olevat kansainväliset sopimukset.

Ruotsin säädöskokoelman tietojärjestelmä on jo osittain koekäytössä osoitteessa <http://www.lagrummet.gov.se>. Uuden järjestelmän koordinoinnista vastaa hallituksen kanslia (regeringskansliet). Tietojärjestelmäasetuksen mukaan lait, asetukset, viranomaismääräykset ja valtiosopimukset ovat veloituksetta saatavilla. Ruotsissa säädöstekstit ovat olleet heinäkuusta 1993 lähtien maksuttomassa eduskunnan Rixlex-palvelussa, <http://www.riksdagen.se>. Viranomaismääräyksiä ja valtiosopimuksia ei nykyisin ole tietoverkossa saatavilla.

Norjassa lakien julkaisemisesta säädetään Norjan lakikokoelmasta annetussa laissa (lov om Norsk Lovtidend; 53/1969). Suurkäräjien säätämät ja kuninkaan vahvistamat lait julkaistaan Norsk Lovtidend -julkaisussa, joka on ilmestynyt vuodesta 1876. Julkaisu on jakautunut kahteen osaan, ensimmäisessä osassa on vuodesta 1974 julkaistu lait ja keskushallinnon viranomaisten määräykset ja toisessa osassa paikallistason normit. Norsk Lovtidendin julkaisemisesta vastaa Norjan oikeus- ja poliisiministeriö. Ministeriöllä on painatuksesta ja jakelusta sopimus Lovdata-säätiön kanssa.

Alemmanasteisten normien julkaisemisesta on Norjassa säädetty hallintomenettelylaissa. Hallintomenettelylain 38 §:n mukaan viranomaismääräykset julkaistaan pääsääntöisesti Norsk Lovtidend -julkaisussa. Vuosina 1984-1986 alemmanasteisten normien kokoelma julkaistiin erillisessä Norges forskrifter -sarjassa (18 osaa). Sarjassa on jokaisen ministeriön normit julkaistu erillisenä niteenä. Sarja on julkaistu uudistettuna muutaman vuoden välein.

Norjassa säädösten sähköisestä julkaisemisesta vastaa Lovdata, Norjan oikeusministeriön ja Oslon yliopiston yhdessä perustama säätiö. Lovdata pitää yllä tietokantoja, joihin on koottu lait ja alemmanasteiset normit. Lovdatan Internet-palvelussa, osoitteessa <http://www.lovdata.no> ovat maksutta saatavilla voimassa olevat norjalaiset lait sekä keskushallinnon ja paikallishallinnon määräykset. Palvelussa ovat lisäksi mukana Norsk Lovtidend -julkaisun tuoreimmat vuo-

sikerrat.

Tanskan perustuslain 22 §:n mukaan kaikki lait on julkaistava, säädösten julkaisemisesta on säädetty tarkemmin säädöskokoelmasta annetussa laissa lov om udgivelsen af en Lovtidende og en Ministerialtidende; DSK nr 11580, 4.9.1990).

Lait julkaistaan Lovtidende-julkaisussa, joka on ilmestynyt vuodesta 1871. Lain voimaantulo määräytyy julkaisemisen mukaan; laki tulee voimaan 8 päivää Lovtidendessä julkaisemisen jälkeen, jollei toisin ole säädetty.

Lovtidende ilmestyy kolmessa osassa. Osa A sisältää kaikki yleislait ja alemmanasteiset normit, B-osa koostuu talouslainsäädännöstä ja C-osa sisältää valtiosopimukset. A-osa ilmestyy useita kertoja viikossa, B- ja C-osat ilmestyvät harvemmin. A-osassa säädökset julkaistaan siinä järjestyksessä kuin ne saapuvat Lovtidende-lehteen.

Lovtidende-kokoelman rinnalla julkaistaan kuukausittain ilmestyvää säädössarjaa, Love og Anordninger, joka sisältää Lovtidenden A-osassa ilmestyneet säädökset. Ministerialtidende-julkaisussa julkaistaan viranomaisten määräykset ja tiedonannot, joilla on yleistä merkitystä.

Tanskan oikeusministeriö on Lovtidenden ja Ministerialtidenden julkaisemisesta vastaava viranomainen. Ministeriöllä on painatuksesta ja jakelusta sopimus Schultz -kustantamon kanssa.

Säädösaineiston tietojärjestelmästä Tanskassa vastaa oikeusministeriön alainen oikeudellisen informaation sihteeristö (sekreteriat for retsinformation). Retsinformation-tietojärjestelmään sisältyvät säädösten voimassa olevat tekstit, valtiosopimukset ja viranomaismääräykset. Lisäksi palvelussa on Lovtidende-julkaisun ja Ministerialtidende-julkaisun vuosikerrat vuodesta 1995. Ministeriöillä on velvollisuus tallentaa määräyksensä Retsinformation-järjestelmään (kiertokirjeet 27-28, 28.2.1996). Retsinformation-järjestelmä on ollut maksutta käytössä Internetissä vuoden 1998 alusta osoitteessa <http://www.retsinfo.dk>.

1.3. Nykytilan arviointi

Uusi perustuslaki sisältää säännökset lakiin, eduskunnan työjärjestyksen ja valtion talousarvion julkaisemisesta. Perustuslain 79 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston on julkaistava vahvistettu tai ilman vahvistusta

voimaan tuleva laki Suomen säädöskokoelmassa viipymättä sen jälkeen kun tasavallan presidentti on allekirjoittanut lain ja asianomainen ministeri on sen varmentanut. Lait säädetään ja julkaistaan suomen ja ruotsin kielellä (79 § 4 mom.). Perustuslain 83 §:n 1 momentin mukaan eduskunta päättää varainhoitovuodeksi kerrallaan valtion talousarvion, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Myös eduskunnan työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa (52 §).

Yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta annetaan perustuslain 80 §:n 3 momentin mukaan lailla. Asiasta on nykyisin säädetty niin sanotulla omaperäisellä, presidentin yleisen asetustalouden perusteella annetulla asetuksella Suomen säädöskokoelmasta. Uuden perustuslain voimaantulo edellyttää siten asetuksella annetun sääntelyn nostamista lain tasolle. Sääntely on samalla saatettava vastaamaan perustuslain 80 §:n 1 momenttia, jonka mukaan asetuksiksi kutsuttavia säädöksiä antavat vastaisuudessa tasavallan presidentin lisäksi valtioneuvosto ja ministeriöt. Lailla on tarpeen antaa tarkemmat säännökset myös lakien ja eduskunnan työjärjestyksen sekä valtion talousarvion samoin kuin eduskunnan valtiontaloutta koskevien muiden päätösten julkaisemisesta.

Asetusten julkaisemisesta ja voimaantulosta annettavan lain tulisi soveltuvien osin noudattaa lain julkaisemista ja voimaantuloa koskevia uuden perustuslain 79 §:n 2-4 momentin säännöksiä. Asetukset tulisi siten julkaista Suomen säädöskokoelmassa suomen ja ruotsin kielellä. Asetuksesta tulisi käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Jollei asetusta ole julkaistu viimeistään säädettynä voimaantuloajankohtana, se tulisi voimaan julkaisemispäivänä. Toisaalta lakiin on mahdollista sisällyttää Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen nykyistä 2 b §:ää vastaava säännös, jonka nojalla ministeriön antama säädös voitaisiin vastaisuudessakin julkaista joissakin tapauksissa ministeriön määräyskokoelmassa.

Muiden lakia alemmanasteisten oikeussääntöjen julkaisemista ja voimaantuloa koskevat yleiset säännökset on perustuslain mukaan annettava niin ikään lailla. Lakivaraus liittyy perustuslain 80 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan myös muu viranomainen voidaan perustuslaissa säädettyjen edellytysten täytyessä lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräydistä asioista. Näiltä osin perustus-

lakiuudistuksella on yhteys viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annettuun lakiin. Mainitun lain voimassaolon jatkamista koskevassa esityksessä (HE 134/1996 vp) pidettiin tarkoituksenmukaisena, että perustuslakiuudistuksen mahdolliset vaikutukset kyseisellä lailla säänneltyyn viranomaisten normintaan arvioidaan erikseen.

Kuten edellä esitetystä ilmenee, on välttämätöntä saattaa perustuslain voimaan tullessa voimaan perustuslain 80 §:n 3 momentin edellyttämä laki, jolla korvattaisiin nykyinen Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus ja annettaisiin yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta. Lakiin tulisi ottaa tarvittavat säännökset myös eduskunnan työjärjestyksen samoin kuin valtion talousarvion ja lisätalousarvion sekä valtiontaloutta koskevien eduskunnan muiden päätösten julkaisemisesta.

Perustuslain 95 §:n 3 momentin mukaan yleiset säännökset valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta annetaan lailla. Asiasta on nykyisin säädetty kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetulla lailla sekä sen nojalla annetulla asetuksella. Mainitun asetuksen 1 §:n mukaan kansainvälisten sopimusten ja niihin liittyvien tai kansainvälisen järjestön niiden nojalla antamien Suomen valtiota sitovien päätösten ja määräysten julkaisemisesta on soveltuvin osin noudatettava, mitä Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 3-7 §:ssä on säädetty. Perusteltua on, että Suomen säädöskokoelmasta annettua sääntelyä uudistettaessa säädösten ja valtiosopimusten julkaisemisesta koskevat lain tasolla annettavat säännökset koetaan yhteen lakiin.

Kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annettu laki on säädetty perustuslain säätämisyjärjestyksessä, koska lain on katsottu sisältävän poikkeuksia voimassa olevan hallitusmuodon 28 §:n 2 momentin säännöksestä ja julkaisemiskielistä koskevasta hallitusmuodon 22 §:n säännöksestä (PeVM 8/1982 vp). Näiltä osin lainsäädäntöä on kuitenkin arvioitava uuden perustuslain 95 §:n 3 momentissa säädetyn valtuutuksen kannalta ja tarvittaessa tarkistettava siten, että valtiosopimusten julkaisemisesta annettava säännökset vastaavat uuden perustuslain vaatimuksia.

Normilaki on voimassa 29 päivään helmikuuta 2000. Ministeriön asetuksia tulisi kuitenkin vastaisuudessa voida ministeriön

nykyisten päätösten tapaan julkaista säädöskokoelman sijasta joissakin tapauksissa ministeriön määräyskokoelmassa. Ministeriöiden lisäksi myös valtion muulle viranomaiselle voidaan lailla osoittaa toimivaltaa antaa oikeussääntöjä ja hallinnollisia määräyksiä. Näistä syistä lailla olisi vastaisuudessaakin annettava säännöksiä määräyskokoelmista ja viranomaisten määräysten julkaisemisesta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Yleistä

Esityksen tavoitteena on parantaa säädösinformaation saatavuutta ja lisätä näin mahdollisuuksia saada tietoa yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista oikeussäännöistä ja määräyksistä.

Esityksen lainsäädäntöteknisenä tavoitteena on antaa säännökset uuden Suomen perustuslain edellyttämästä Suomen säädöskokoelmasta sekä yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta. Säädösten ja Suomen valtiosopimusten julkaisemisesta koskevat säännökset koottaisiin yhteen lakiin siten, että lailla annettaisiin yleiset säännökset myös valtiosopimusten ja Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta. Lisäksi annettaisiin ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmien järjestämistä ja määräysten julkaisemisesta koskevat säännökset lailla, jolla korvattaisiin 29 päivään helmikuuta 2000 voimassa oleva normilaki.

Laki Suomen säädöskokoelmasta

Säädösten ja Suomen valtiosopimusten julkaisemisesta koskeva sääntely ehdotetaan koottavaksi yhteen lakiin. Ehdotetulla lailla järjestettäisiin uudessa perustuslaissa edellytetty Suomen säädöskokoelma ja sillä korvattaisiin Suomen säädöskokoelmasta annettu voimassa oleva asetus. Säädösten julkaisemisesta koskeva sääntely nostettaisiin perustuslaissa edellytetyllä tavalla keskeisiltä osiltaan lain tasolle. Lakiin otettaisiin myös Suomen säädöskokoelman sopimussarjaa koskevat säännökset. Julkaisemislaki voitaisiin näin ollen kumota. Samalla ehdotetaan luovuttavaksi Suomen säädöskokoelman erillisenä osana olevasta talousarviosarjasta. Lakiin ei myöskään ehdoteta otettavaksi ny-

kyistä vastaavaa valtuutusta, jonka mukaan asetuksella voitaisiin säätää sopimussarjan erillisistä osastoista.

Suomen säädöskokoelma olisi siitä annettavaksi ehdotetun lain mukaan ensisijaisesti säädösten julkaisemista varten. Sopimussarja olisi vastaisuudessaakin säädöskokoelman erillinen osa. Sarja olisi valtiosopimusten ja Suomen kansainvälisiä velvoitteita sisältävien muiden vastaavien asiakirjojen julkaisemista varten. Säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistaisiin myös määräyksiä, päätöksiä ja tiedonantoja sen mukaan kuin laissa ehdotetaan tarkemmin säädettäväksi.

Säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaisiin nykyiseen tapaan painettuina vihkoina. Lisäksi säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa olisi lakiin otettavaksi ehdotetun säännöksen mukaan pidettävä vastaisuudessa tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla ja niitä voitaisiin julkaista myös muunlaisina tallenteina. Ehdotus tukee pyrkimyksiä julkaista laissa tarkoitettua virallista säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa muinakin kuin nykyisen kaltaisina painettuina vihkoina, kuten esimerkiksi voimassa olevat ja ajan tasalle saatetut säädökset tai sopimukset sisältävinä painotuotteina tai cd-tietolevyinä. Ehdotus tukee myös pyrkimyksiä kehittää ajan tasalla olevia päivitettyjä säädöksiä sisältävä säädöskokoelman verkkoversio.

Ehdotuksen mukaan oikeusministeriö vastaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta. Oikeusministeriö kuitenkin voisi antaa kokoelman ja sarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muun julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemista ja jakelua koskevat käytännön järjestelyt olisivat kuitenkin voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003.

Laki ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista

Esitys sisältää ehdotuksen laiksi ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista, johon koottaisiin määräyskokoelmien järjestämistä ja määräysten julkaisemista koskevat säännökset. Ehdotulla lailla korvattaisiin 29 päivään helmikuuta 2000 voimassa oleva viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annettu laki. Ehdot-

tettu uusi laki olisi toissijainen suhteessa Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi ehdotettuun lakiin.

Ehdotuksen mukaan asianomaisessa määräyskokoelmassa julkaistaisiin vastaisuudessakin ministeriön muut kuin Suomen säädöskokoelmassa julkaistavat asetukset sekä valtion muun viranomaisen määräykset.

Määräyskokoelmassa julkaistuja ministeriön asetuksia ja valtion muun keskushallintoviranomaisen määräyksiä olisi vastaisuudessa pidettävä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla. Määräysten erillisestä rekisteröintivelvollisuudesta ehdotetaan näiltä osin luovuttavaksi. Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen sen sijaan olisi vastaisuudessakin pidettävä julkista rekisteriä antamistaan määräyksiä, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ovat tietoverkossa yleisön saatavilla.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukaan vastuu säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta siirtyisi oikeusministeriölle 1 päivänä huhtikuuta 2003. Tuosta ajankohdasta lukien oikeusministeriö vastaisi säädöskokoelman ja sopimussarjan painatus- ja jakelukustannuksista. Näiden kustannusten suuruus riippuu vuosittaisesta sivu- ja painosmäärästä. Vuoden 2000 aikana säädöskokoelman painatuksesta ja julkaisemisesta on tarkoitus järjestää tarjouskilpailu. Tarjouskilpailussa tarkentuisivat säädöskokoelman ja sopimussarjan painatuksen ja jakelun kokonaiskustannukset. Ne tullevat nykyisten arvioiden mukaan olemaan vuosittain noin 10-12 miljoonaa markkaa. Säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta tietoverkossa ulkoasultaan painetun kaltaisessa muodossa (PDF-muoto) ja yksipalstaisessa muodossa (HTML-muoto) aiheutuu oikeusministeriölle nykyisin ylläpitokustannuksia noin 600 000 markkaa vuodessa. Säädöskokoelman julkaisemisen ja Internet-palvelun hallinnointi vaatisi oikeusministeriössä vuosittain noin kaksitoista henkilötyökuukautta.

Määräyskokoelmien julkaisemisesta tietoverkossa aiheutuisi oikeusministeriölle uusia kustannuksia. Internet-palvelujen perustamisen arvioidaan vaativan noin 200 000 markkaa ja palvelun ylläpidon ja hallinnoinnin

vuosittain noin 150 000 markkaa. Palvelun tuottaminen ja hallinnointi vaatisi oikeusministeriössä vuosittain noin kuusi henkilötyökuukautta.

Säädöskokoelman ja sopimussarjan tilauksista kertyisi valtiolle tuloja vuodesta 2003 alkaen. Suomenkielisellä säädöskokoelmalla on nykyisin noin 8 000 tilaajaa, ruotsinkielisellä runsaat 1 000 ja sopimussarjalla noin 500 tilaajaa. Tilajamäärä on viime vuosina tosin laskenut, mutta nykyisten arvioiden mukaan tuloja kertyisi vuonna 2003 noin 8-10 miljoonaa markkaa. Arvioidut nettokustannukset olisivat siten 2-4 miljoonaa markkaa.

3.2. Organisaatiovaikutukset

Suomen säädöskokoelma kuuluu nykyisin oikeusministeriön toimialaan. Sopimussarjaa koskevat asiat on kuitenkin esitelty ulkoasiainministeriöstä. Esityksellä pyritään selkiyttämään tilannetta siten, että oikeusministeriö vastaisi säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta. Oikeusministeriö voisi kuitenkin antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muun julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi. Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemista ja jakelua koskevat käytännön järjestelyt olisivat voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003.

3.3. Vaikutukset yksilön asemaan

Esityksellä pyritään parantamaan säädösten ja valtiosopimusten saatavuutta ja lisäämään näin mahdollisuuksia saada tietoa oikeusjärjestyksen sisällöstä.

4. Asian valmistelu

Oikeusministeriö asetti 5 päivänä helmikuuta 1999 työryhmän laatimaan ehdotusta uuden perustuslain 80 §:n 3 momentin edellyttämäksi laiksi, jolla korvattaisiin nykyinen Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus ja annettaisiin yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta sekä tarkempia säännöksiä eduskunnan työjärjestyksen samoin kuin valtion talousarvion ja valtiontaloutta koskevien eduskunnan muiden päätösten julkaisemisesta. Työryhmän tehtäväksi annettiin samalla

arvioida viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annetun lain vastainen tarve ja tehdä arvion pohjalta ehdotus asiasta mahdollisesti tarvittavaksi lainsäädännöksi. Työryhmä, joka otti nimekseen säädöskokoelmatyöryhmä, antoi mietintönsä 30 päivänä syyskuuta 1999.

Valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemiseen liittyviä perustuslain voimaantulosta johtuvia lainsäädännön tarkistamistarpeita on selvitetty ulkoasiainministeriön 1 päivänä lokakuuta 1998 asettamassa valtiosopimustyöryhmässä. Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi ehdotettua lakia on valmisteltu yhteistyössä säädöskokoelmatyöryhmän ja valtiosopimustyöryhmän kesken.

Oikeusministeriö pyysi säädöskokoelmatyöryhmän mietinnöstä lausunnon ministeriöltä, valtioneuvoston oikeuskanslerilta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, eduskunnan kanslialta sekä 20 muulta viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntopyyntöön saaneista 28 antoi lausunnon.

Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä säädöskokoelmatyöryhmän mietinnön ja siitä annettujen lausuntojen pohjalta.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi ehdotetun lain 18 §:n mukaan oikeusministeriö vastaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta. Oikeusministeriö voisi kuitenkin antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muun julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi.

Nykyisin asiasta on säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetulla asetuksella ja valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä annetulla lailla (1234/1992), jäljempänä yhtiöittämislaki, joka on kumottu 15 päivänä lokakuuta 1999 voimaan tulleella lailla (947/1999). Mainitun lain 2 §:n mukaan yhtiöittämislain 6 § on kuitenkin voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003 asti. Yhtiöittämislain 6 §:n 2 kohdan mukaan yhtiön tulee sen mukaan kuin erikseen säädetään tai määrätään julkaista Suomen säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa. Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 4 §:n mukaan säädöskokoelman julkaise-

misesta, jakelusta ja myynnistä huolehtii valtion painatuskeskus, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Asetuksen säännöksen on kuitenkin katsottava koskevan Oy Edita Ab -nimistä valtionyhtiötä, joka on yhtiöittämislaisissa tarkoitettu Valtion painatuskeskuksen sijalla oleva yhtiö. Oikeusministeriö ja yhtiö ovat sopineet myös elektronisen säädöstietopankin perustamisesta, ylläpidosta ja jakelusta.

Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettulla lailla on tarkoitus kumota Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus, jolloin Oy Edita Ab:n tehtävästä julkaista säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa ei enää olisi voimassa yhtiöittämislaisissa tarkoitettuja Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuk-

sen 4 §:ään sisältyviä erikseen annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Käytännön syistä on tarkoituksenmukaista, että yhtiö hoitaa siirtymäaikana nykyiseen tapaan myös säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyvät käytännöt tehtävät. Sen vuoksi nyt ehdotettavan lain siirtymäsäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi oikeusministeriölle lain 18 §:n 2 momentissa ehdotetun toimivallan määräaikaisesta rajoituksesta siten, että lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun käytännön tehtäviä koskevat järjestelyt ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003. Ehdotus vastaa siten yhtiöittämislain kumoamisesta annetulla lailla säädettyä siirtymäaikaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Suomen säädöskokoelmasta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Suomen säädöskokoelma*. Pykälään ehdotetaan otettavaksi perussäännökset Suomen säädöskokoelmasta ja sen sopimussarjasta.

Uudessa, 1 päivänä maaliskuuta 2000 voimaan tulevassa Suomen perustuslaissa edellytetään, että lait ja eduskunnan työjärjestys samoin kuin valtion talousarvio julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta on perustuslain 80 §:n 3 momentin mukaan annettava lailla. Ehdotetulla lailla järjestettäisiin uudessa perustuslaissa edellytetty Suomen säädöskokoelma ja sillä korvattaisiin Suomen säädöskokoelmasta annettu voimassa oleva asetus. Säädösten julkaisemista koskeva sääntely nostettaisiin perustuslaissa edellytetyllä tavalla keskeisiltä osiltaan lain tasolle.

Perustuslain 95 §:n 3 momentin mukaan yleiset säännökset valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta annetaan lailla. Asiasta on nykyisin säädetty kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetulla lailla eli julkaisemislailla, ja sen nojalla annetulla julkaisemisasetuksella. Ehdotettuun lakiin otettaisiin Suomen säädöskokoelman sopimussarjaa koskevat säännökset siten, ettei sopimussarjasta olisi tarpeen säätää erikseen. Julkaisemislaki voitaisiin näin ollen kumota.

Pykälän 1 momentin mukaan säädöskokoelma olisi säädösten julkaisemista varten. Sädöskokoelma olisi siten tarkoitettu ensisijaisesti säädösten julkaisemiseen, mutta säädösten lisäksi kokoelmassa voitaisiin pykälän 3 momentin mukaisesti julkaista myös määräyksiä, päätöksiä ja tiedonantoja siten kuin ehdotetussa laissa tarkemmin säädetään. Yksityiskohtaisemmat säännökset säädöskokoelmassa julkaistavista asiakirjoista sisältyvät lain 2 lukuun. Asiallisesti ehdotus vastaa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 1 §:n säännöksiä. Sädöskokoelma on nykyisinkin säädösten julkaisemista varten, mutta kokoelmassa julkaistaan myös erinäi-

siä päätöksiä, kuulutuksia ja tiedonantoja, jos niiden julkaisemisesta säädöskokoelmasa on erikseen säädetty tai määrätty.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi perussäännös Suomen säädöskokoelman sopimussarjasta. Sopimussarja olisi nykyiseen tapaan säädöskokoelman erillinen osa. Sarja olisi valtiosopimusten ja Suomen kansainvälistä velvoitteita sisältävien muiden vastaavien asiakirjojen julkaisemista varten.

Suomen säädöskokoelman erillisenä osana olevasta sopimussarjasta säädetään nykyisin julkaisemislain 1 §:n 1 momentissa. Voimassa olevan lain mukaan sopimussarjassa julkaistaan kansainväliset sopimukset, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut, jollei laissa toisin säädetä.

Uuden perustuslain kansainvälisiä suhteita koskevan 8 luvun säännöksissä käytetään ilmaisua "valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet". Ehdotetun pykälän 2 momentti on muotoiltu perustuslaissa käytettyä sanontaa vastaavaksi siten, että sopimussarja olisi ensisijaisesti valtiosopimusten ja Suomen kansainvälistä velvoitteita sisältävien muiden vastaavien asiakirjojen julkaisemista varten. Pykälän 3 momentin mukaan sopimussarjassa kuitenkin julkaistaisiin myös määräyksiä, päätöksiä ja tiedonantoja sen mukaan kuin ehdotetussa laissa säädetään. Tarkemmat säännökset sopimussarjassa julkaistavista valtiosopimuksista ja muista asiakirjoista ja ilmoituksista sisältyvät lain 3 lukuun.

Julkaisemislakiin vuonna 1992 lisätyn 1 §:n 2 momentin mukaan sopimussarjassa voi nykyisin olla asetuksella säädettäviä erillisiä osastoja sellaisten kansainvälisten sopimusten sekä niihin liittyvien muiden asiakirjojen julkaisemista varten, jotka muodostavat sopimussarjassa muutoin julkaistavista sopimuksista erottuvan kokonaisuuden. Lain muutoksen välittömänä tarkoituksena oli Euroopan talousaluetta koskevan sopimusaineiston julkaiseminen sopimussarjan erillisessä osastossa, kuten lainmuutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 129/1992 vp) nimenomaisesti todettiin. Lain nojalla annetun julkaisemisasetuksen 1 a §:n mukaan sopimussarjassa onkin erillinen osasto "Euroopan talousalue", jossa julkaistaan asetuksella tarkemmin säädetty Euroopan talousalueen perustamiseen ja toimintaan liittyvät sopimuk-

set, asiakirjat ja tiedonannot. Suomen liittyttyä Euroopan unionin jäseneksi on sopimussarjan erillinen osasto "Euroopan talousalue" käynyt tarpeettomaksi. Koska muita sopimussarjan erillisiä osastoja ei ole järjestetty eikä sellaisten järjestämiselle vastaisuudessa ole nähtävissä tarvetta, ei lakiin ehdoteta otettavaksi säännöksiä sopimussarjan erillisistä osastoista.

Pykälän 4 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista säädetään erikseen. Määräyskokoelmia koskevat säännökset ehdotetaan annettavaksi tämän esityksen lakiehdotuksessa 2 tarkoitetulla lailla.

2 luku. Säädöskokoelmassa julkaistavat säädökset, päätökset ja tiedonannot

2 §. *Säädökset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Suomen säädöskokoelmassa julkaistavista säädöksistä. Pykälä korvaisi Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 1–4 kohdan, joiden mukaan säädöskokoelmassa on nykyisin julkaistava lait, asetukset, lain ja asetuksen täytäntöönpanoa koskevat valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset sekä säädökset, jotka eduskunta on ilmoittanut julkaistaviksi säädöskokoelmassa.

Säädöskokoelmassa julkaistaan pykälän 1 kohdan mukaan lait. Lakien julkaisemisesta Suomen säädöskokoelmassa säädetään perustuslain 79 §:n 3 momentissa, joten ehdotettu 1 kohta on luonteeltaan vain toteava. Perustuslain säännöksen toistaminen laissa on kuitenkin sääntelyn selkeyden ja ehdotetun pykälän luettelomuotoisen kirjoittamistavan vuoksi perusteltua. Sama koskee pykälän 2 kohdassa tarkoitettua eduskunnan työjärjestystä, jonka julkaisemisesta Suomen säädöskokoelmassa säädetään perustuslain 52 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin myös eduskunnan täysistunnon eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemia toimielimiä varten hyväksymien ohje- ja johtosääntöjen julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Perustuslain 52 §:n 2 momentin mukaan eduskunta voi antaa ohjesääntöjä eduskunnan sisäistä hallintoa, eduskunnan toimittavia vaaleja ja muuta eduskuntatyön yksityiskohtaista järjestämistä varten. Lisäksi eduskunta voi hyväksyä valitsemilleen toimielimille johtosääntöjä. Perustuslaissa oh-

jesäännöllä tarkoitetaan kaikkia eduskunnan työjärjestystä alemmanasteisia eduskunnan sisäisiä normistoja, kuten esimerkiksi eduskunnan vaalisääntöä. Ohjesäännöt hyväksyy eduskunta ainoassa käsittelyssä. Perustuslailla ei toisaalta ole rajoitettu eduskunnan puhemiesneuvoston mahdollisuutta antaa yleisohjeita esimerkiksi valiokuntien toiminnasta eikä suuren valiokunnan mahdollisuutta hyväksyä itselleen työjärjestys. Eduskunnan valitsemien toimielinten johtosääntöjä ovat nykyisin eduskunnan oikeusasiamiehen, valtiontilintarkastajain, eduskunnan pankkivaltuutettujen, Suomen Pankin tilintarkastajien ja kansaneläkelaitoksen valtuutettujen johtosäännöt, kuten perustuslakia koskevassa esityksessä (HE 1/1998 vp; perustuslakiesitys, s. 101) mainitaan.

Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 §:n 4 kohdan mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan nykyisin säädökset, jotka eduskunta on ilmoittanut säädöskokoelmassa julkaistaviksi. Eduskuntatyötä koskevien alemmanasteisten säädösten julkaisemisesta on siten nykyisin päätettävä tapauskohtaisesti. Tästä käytännöstä ehdotetaan luovuttavaksi. Ehdotetun pykälän 2 kohdan mukaan Suomen säädöskokoelmassa julkaistaisiin lainkohdassa tarkoitetut eduskunnan täysistunnon hyväksymät ohje- ja johtosäännöt. Näiden säädösten julkaisemisesta säädöskokoelmassa ei siten vastaisuudessa olisi tarpeen päättää erikseen.

Pykälän 2 kohta koskee vain eduskunnan täysistunnon hyväksymiä ohje- ja johtosääntöjä eikä siten esimerkiksi puhemiesneuvoston antamia yleisohjeita tai suuren valiokunnan itselleen hyväksymää työjärjestystä. Koska muidenkin kuin eduskunnan täysistunnon hyväksymien ohje- ja johtosääntöjen julkaiseminen säädöskokoelmassa voi olla tarpeen, ehdotetaan lain 6 §:n 1 momenttiin otettavaksi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 4 kohtaa vastaava säännös. Eduskunta voisi siten vastaisuudessaakin päättää erikseen muiden kuin eduskunnan täysistunnon hyväksymien ohje- ja johtosääntöjen julkaisemisesta säädöskokoelmassa.

Pykälän 3 kohdan mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan tasavallan presidentin ja valtioneuvoston asetukset. Uuden perustuslain tultua voimaan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyin valtuuden nojalla. Ehdotetun pykälän 3 kohta koski presidentin ja valtioneuvoston asetuksia,

jotka olisi aina julkaistava säädöskokoelmassa.

Ministeriön asetusten julkaisemisesta säädettäisiin pykälän 4 kohdassa. Ehdotuksen mukaan ministeriön asetukset julkaistaan säädöskokoelmassa, jollei lain 4 §:stä muuta johdu tai asetuksen antamiseen valtuuttavassa laissa toisin säädetä.

Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston lisäksi myös ministeriö voi perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Ministeriölle voidaan kuitenkin osoittaa asetuksenantovaltaa lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisissä asioissa (ks. perustuslakiesitys, s. 132). Ministeriön asetus voi siten joissakin tapauksissa sisältää suuremman määrän teknisiä luonnehdittavista yksityiskohdista annettavia säännöksiä, jotka saattavat koskea vain tiettyä ammattiryhmää tai muuten selvästi rajattua henkilöpiiriä. Ministeriön asetuksen julkaiseminen säädöskokoelmassa ei tällaisissa tapauksissa ole välttämätöntä.

Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:n mukaan lain tai asetuksen täytäntöönpanoa koskeva ministeriön päätös voidaan nykyisinkin julkaista säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Säädöskokoelmassa on tällöin julkaistava päätöksestä ministeriön ilmoitus, josta käy ilmi, missä päätös on yleisön saatavissa. Perustuslakiuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä on katsottu, että asetusten julkaisemisesta annettavaan lakiin on mahdollista sisällyttää nykyistä vastaava säännös, jonka nojalla ministeriön asetus voitaisiin vastaisuudessakin julkaista joissakin tapauksissa ministeriön määräyskokoelmassa (perustuslakiesitys, s. 134).

Lain 4 §:ssä ehdotetaan edellä esitetyn perusteella säädettäväksi, että ministeriö voi erityisestä syystä päättää yleiseltä merkitykseltään vähäisen ministeriön asetuksen julkaisemisesta ministeriön määräyskokoelmassa säädöskokoelman sijasta. Erityinen syy voisi olla esimerkiksi edellä mainittu asetuksella annettavien säännösten tekninen yksityiskohtaisuus. Poikkeuksellisen julkaisemistavan edellytyksenä olisi lisäksi, että ministeriön asetus on yleiseltä merkitykseltään vähäinen. Asetusta voidaan pitää tällaisena esimerkiksi silloin, kun se koskee vain selvästi rajattua suppeaa henkilöpiiriä, kuten tietyn ammatin tai elinkeinon harjoittajia.

Joissakin tapauksissa ministeriön asetuksen julkaisemisesta ministeriön määräyskokoelmassa voi olla asianmukaista säätää asetuksen antamiseen valtuuttavassa erityislaissa. Esimerkiksi maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 13 §:ssä säädetään Suomen rakentamismääräyskokoelmasta, jossa julkaistaan ministeriön antamat lakia täydentävät rakentamista koskevat tekniset ja näitä vastaavat yleiset määräykset ja ohjeet. Selvyyden vuoksi tällaisesta mahdollisuudesta ehdotetaan otettavaksi maininta säädöskokoelmasta annettavan lain 2 §:n 4 kohtaan. Ministeriön asetukset julkaistaisiin siten säädöskokoelmassa, jollei ministeriö lain 4 §:n nojalla päättä asetuksen julkaisemisesta ministeriön määräyskokoelmassa tai jollei asetuksen antamiseen valtuuttavassa erityislaissa säädetä asetusten poikkeukselliseksi tarkoitettua julkaisemistavasta.

3 §. *Valtiontaloutta koskevat eduskunnan päätökset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtiontaloutta koskevien eduskunnan päätösten julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Pykälä korvaisi Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 a §:n. Samalla ehdotetaan luovuttavaksi valtiontaloutta koskevien eduskunnan päätösten julkaisemisesta erillisessä talousarviosarjassa.

Pykälän 1 kohdan mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan valtion talousarvio ja lisätalousarvio. Valtion talousarvion julkaisemisesta Suomen säädöskokoelmassa säädetään perustuslain 83 §:n 1 momentissa. Perustuslain säännös on kuitenkin asianmukaista toistaa laissa edellä lain ja eduskunnan työjärjestyksen kohdalla esitetyistä syistä. Säädöskokoelmassa julkaistaisiin nykyiseen tapaan myös eduskunnan päätös talousarvioesityksen noudattamisesta väliaikaisena talousarviona. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi pykälän 2 kohdassa. Pykälän 1 ja 2 kohtien osalta ehdotus vastaa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 a §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan säännöksiä.

Pykälän 3 kohdan mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan myös eduskunnan valtion talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään tekemät valtiontaloutta koskevat päätökset. Säännös korvaisi Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 a §:n 1 momentin 4 kohdan, joka sisältää yksityiskohtaisen luettelon säädöskokoelmassa julkaistavista eduskunnan tällaisista päätöksistä. Asetuksen mukaan säädöskokoelman talousarviosarjassa julkaistaan nykyisin päätös lainanottovaltuu-

desta, suostumuksesta kiinteän omaisuuden ja arvopapereiden luovutukseen, valtiontakauksen tai valtiontakuun antamisesta ja määräysvallan hankkimisesta valtiolle yhtiössä tai sellaisesta määräysvallasta luopumisesta, milloin päätös tehdään talousarvios- tai lisätalousarviosta erillään.

Yksityiskohtainen päätöksiä koskeva luettelo on käytännössä johtanut tarpeettomiin tulkintaongelmiin. Sen vuoksi laissa ehdotetaan päätösluettelon sijasta säädettäväksi yleisesti eduskunnan valtion talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään tekemien valtiontaloutta koskevien päätösten julkaisemisesta. Eduskunnan tällainen päätös julkaistaisiin säädöskokoelmassa suoraan lain nojalla eikä julkaisemisesta siten olisi tarpeen päättää erikseen. Käytännössä eduskunta tekee vain harvoin valtiontaloutta koskevan päätöksen valtion talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään. Joinakin varainhoitovuosina tällaisia päätöksiä ei ole tehty lainkaan.

Käytännössä valtion talous- tai lisätalousarviosta erillään tehtyjä valtiontaloutta koskevia eduskunnan päätöksiä on ollut tapana julkaista antamalla asiasta asetus. Tällainen on esimerkiksi asetus valtion asuntorahaston varainhankintavaltuuksista vuonna 1998 (Suomen säädöskokoelman talousarviosarja 3/1997), jolla on julkaistu valtion asuntorahaston varainhankintavaltuuksia koskeva eduskunnan päätös (ks. myös esim. Suomen säädöskokoelman talousarviosarja 5/1997 ja 7/1996). Asetuksen antaminen eduskunnan päätösten julkaisemiseksi säädöskokoelmassa ei ole tarpeen eikä asianmukaista. Käytäntöä on syytä muuttaa siten, että eduskunta huolehtii itse puheena olevien päätösten julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Ehdotetun lain 17 §:n 3 momentin mukaan valtiontaloutta koskevien eduskunnan päätösten julkaisemismääräyksen antaisikin vastaisuudessa eduskunnan asianomainen virkamies.

Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 a §:n mukaan valtion talousarvio ja lisätalousarvio sekä muut asetuksessa säädetty valtiontaloutta koskevat eduskunnan päätökset julkaistaan nykyisin Suomen säädöskokoelman erillisinä osana olevassa talousarviosarjassa, jota toimitetaan varainhoitovuosittain. Käytännössä sarjassa on kuitenkin julkaistu vain muutamia asiakirjoja. Erilistä talousarviosarjaa ei siten voida pitää tarpeellisenä eikä lakiin ehdoteta otettavaksi säännöksiä Suomen säädöskokoelman eril-

lisenä osana olevasta talousarviosarjasta.

Lakiin ei ole tarpeen ottaa myöskään Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 a §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksiä ehdollista määrärahaa koskevien päätösten ja ilmoitusten julkaisemisesta, koska uudessa perustuslaissa ei enää säädetä ehdollisesta määrärahasta.

4 §. *Ministeriön asetuksen julkaiseminen määräyskokoelmassa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ministeriön toimivallasta päättää ministeriön asetuksen julkaisemisesta säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa sekä poikkeuksellista julkaisemistapaa koskevan ilmoituksen julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Asiallisesti ehdotus vastaa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:ää.

Ministeriön asetukset julkaistaan lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetun pääsäännön mukaan säädöskokoelmassa. Lakiehdotuksen 4 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan ministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä päättää, että yleiseltä merkitykseltään vähäinen ministeriön asetus julkaistaan säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Ehdotetusta säännöksestä on tehty selkoa edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Ministeriön asetuksen poikkeuksellisesta julkaisemistavasta olisi nykyiseen tapaan julkaistava säädöskokoelmassa asianomaisen ministeriön ilmoitus, josta tulee käydä ilmi, missä asetus on yleisön saatavissa. Näiltä osin ehdotus vastaa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:n 1 momentin viimeistä virkettä. Ehdotuksen mukaan ilmoituksesta olisi vastaisuudessa käytävä lisäksi ilmi, milloin asetus tulee voimaan. Selvää on, että säädöskokoelmassa olisi julkaistava ilmoitus myös määräyskokoelmassa julkaistun ministeriön asetuksen muuttamisesta tai sen kumoamisesta.

Ehdotuksen mukaan ilmoitus olisi julkaistava säädöskokoelmassa vain silloin, kun ministeriön asetuksen poikkeuksellinen julkaisemistapa perustuu 4 §:n nojalla tehtyyn ministeriön päätökseen. Ilmoitusta ei siten julkaista, jos ministeriön asetuksen julkaisemistavasta on säädetty 2 §:n 4 kohdassa mainitussa asetuksen antamiseen valtuuttavassa erityislaissa.

Ministeriöiden määräyskokoelmista ja asetusten julkaisemisesta niissä ehdotetaan säädettäväksi tämän esityksen lakiehdotuksessa 2 tarkoitetulla lailla.

5 §. *Viranomaisen määräykset.* Pykälään

ehdotetaan otettavaksi perussäännökset valtioon muun viranomaisen antamien määräysten julkaisemisesta, vaikka määräyksiä ei pääsäännön mukaan julkaistaisikaan säädöskoelmassa. Asiasta on kuitenkin perusteltua säätää ehdotetussa laissa, johon on tarkoitus koota oikeussääntöjen julkaisemiseen ensisijaisesti sovellettavat yleiset säännökset.

Uuden perustuslain 80 §:n mukaan vain tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa nimikkeeltään asetukseksi kutsuttavia säädöksiä. Perustuslain 80 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin myös muu valtion viranomainen voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista. Lainsäädäntövallan delegoinnin yhteydessä oikeussäännöillä tarkoitetaan aineelliselta sisällöltään lainsäädäntövallan alaan kuuluvia, yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjä sekä viranomaisia sitovia yleisiä oikeusnormeja. Oikeussääntöinä ei sen sijaan pidetä toimeenpanovallan alaan kuuluvia hallinnollisia määräyksiä, kuten säädöksen täytäntöönpanemiseksi välttämättömiä teknisluonteisia tai muutoin sisällöltään tarkoin rajattuja määräyksiä, vaikka niillä olisikin myös hallinnon ulkopuolelle ulottuvia vaikutuksia (ks. esim. PeVL 12/1996 vp).

Lainsäädäntövallan siirtämistä koskevien perustuslain 80 §:n säännösten lähtökohtana on, että lainsäädäntövaltaa ei tule osoittaa ministeriötä alemmalle viranomaisasolalle. Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tilanteita, jolloin lainsäädäntövaltaa on katsottu perustelluksi siirtää myös muulle viranomaiselle. Perustuslain 80 §:n säännöksillä on selkeytetty lainsäädäntövallan delegoinnin edellytyksiä. Samalla on kuitenkin korostettu, että muulle viranomaiselle voidaan osoittaa oikeussääntöjen antamisvaltaa vain poikkeuksellisesti (perustuslakiesitys, s. 133 ja PeVM 10/1998 vp, s. 23).

Ehdotetussa pykälässä sanaa *määräys* käytetään muodollisessa ja lainsäädäntöteknisessä merkityksessä *asetus* -sanan vastineena siten, että määräyksellä viitataan yhtäältä viranomaiseen normien asettajana ja toisaalta asiakirjaan, joka sisältää viranomaisen antamia normeja. Tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö käyttävät niille osoitettua norminantovaltaa antamalla asetuksia. Muut viranomaiset taas asettavat normeja antamalla määräyksiä. Muodollisessa ja lainsäädäntöteknisessä merkityksessä käytetyllä sanalla määräys ei ole tarkoitus viitata

viranomaisen antamien normien aineelliseen luonteeseen. Viranomaisen määräyksellä annetut normit voivat siten määräysten antamiseen valtuuttavasta laista riippuen olla aineelliselta luonteeltaan joko lainsäädäntövallan alaan kuuluvia oikeussääntöjä tai toimeenpanovallan alaan kuuluvia hallinnollisia määräyksiä taikka molempia.

Pykälän 1 momentissa säädettäväksi ehdotetun pääsäännön mukaan valtion muun viranomaisen määräykset julkaistaan asianomaisen viranomaisen määräyskokoelmassa siten kuin määräysten julkaisemisesta erikseen säädetään. Oikeusministeriön hallinnassa olevaan oikeudelliseen tietojärjestelmään on rekisteröity noin 3 800 keskushallintoviranomaisen määräystä, joista suurin osa sisältää aineelliselta luonteeltaan toimeenpanovallan alaan kuuluvia hallinnollisia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä ei ole tarpeen julkaista ensisijaisesti oikeussääntöjä sisältävien säädösten julkaisemista varten olevassa säädöskokoelmassa, vaan määräykset voidaan julkaista asianomaisissa määräyskokoelmissa. Määräyskokoelmia ja määräysten julkaisemista koskevat säännökset ehdotetaan annettavaksi tämän esityksen lakiehdotuksessa 2 tarkoitettulla lailla, jolla korvattaisiin vuoden 1989 normilaki.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta julkaista viranomaisen määräyksiä myös säädöskokoelmassa. Lähtökohtana on, että kaikki aineelliselta sisällöltään lainsäädäntövallan alaan kuuluvat oikeussäännöiksi luonnehdittavat normit tulisi julkaista Suomen säädöskokoelmassa. Siten säädöskokoelmassa olisi pyrittävä julkaisemaan ainakin sellaiset oikeussääntöjä sisältävät määräykset, jotka on niiden henkilöllisen soveltamisalan laajuuden vuoksi tai muusta syystä perusteltua saattaa laajasti tiedoksi.

Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan viranomaisen määräykset julkaistaan määräyskokoelman lisäksi tai sijasta säädöskokoelmassa, jos määräysten antamiseen valtuuttavassa laissa niin säädetään. Määräysten antamiseen valtuuttavalla lailla voidaan antaa määräysten julkaisemista koskevia erityissäännöksiä, vaikka säädöskokoelmaa koskevassa yleislaissa ei tästä mainintaa olisikaan. Asiasta on kuitenkin syytä ottaa selkeyttäväksi tarkoitettu säännös yleislakiin. Erityislaila voi olla asianmukaista säätää määräyksiä julkaistavaksi säädöskokoelmassa lähinnä silloin, kun määräyksiä on pidet-

tävä merkitykseltään yleisinä. Esimerkiksi laajaa henkilöpiiriä koskevat oikeussääntöjä sisältävät määräykset ovat ehdotetussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla merkitykseltään yleisiä. Myös suppeaa henkilöryhmää koskevat määräykset voivat olla sellaisia. Esimerkiksi jotakin alaa koskevien määräysten noudattamiseksi tai niiden noudattamisen valvomiseksi voi olla perusteltua saattaa määräykset säädöskokoelman välityksellä yleisesti tiedoksi.

Ehdotuksen mukaan viranomaisen määräykset voitaisiin säätää julkaistavaksi säädöskokoelmassa määräyskokoelman lisäksi tai sen sijasta. Viranomaisen määräykset voi joissakin tapauksissa olla perusteltua säätää julkaistavaksi pelkästään säädöskokoelmassa. Tällöin erityislaissa tarkoitettujen määräysten julkaisemiseen sovellettaisiin säädöskokoelmasta annettavan lain eikä tämän esityksen lakiehdotuksessa 2 tarkoitettua lain säännöksiä. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla perusteltua säätää viranomaisen määräykset julkaistavaksi sekä määräyskokoelmassa että säädöskokoelmassa. Tästä voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun jotakin alaa koskevat määräykset saatetaan määräyskokoelman välityksellä säädöskokoelmaa tehokkaammin alalla toimivien tiedoksi.

Momentin toisessa virkkeessä ehdotetaan säädettäväksi viranomaisen oikeudesta päättää erikseen antamiensa merkitykseltään yleisten määräysten julkaisemisesta määräyskokoelman lisäksi tai sen sijasta säädöskokoelmassa. Viranomainen voisi siten päättää asiasta, vaikka määräysten antamiseen valtuuttavalla lailla ei olisikaan annettu erityissäännöksiä määräysten julkaisemisesta. Jos viranomainen päättää julkaista määräykset säädöskokoelmassa, on kokoelmassa julkaistava myös määräysten myöhemmät muutokset samoin kuin päätös määräysten mahdollisesta kumoamisesta.

6 §. *Muut päätökset ja tiedonannot.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös säädöskokoelmassa julkaistaviksi erikseen säädettyjen päätösten ja tiedonantojen julkaisemisesta. Pykälässä säädettäisiin myös eduskunnan erikseen säädöskokoelmassa julkaistaviksi määräämien eduskuntatyötä koskevien säästöjen julkaisemisesta samoin kuin valtioneuvoston ja ministeriön toimivallasta päättää yksittäistapauksessa päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta säädöskokoelmassa.

Pykälän 1 momentin mukaan säädösko-

koelmassa julkaistaan lakiehdotuksen 2–5 §:ssä mainittujen säästöjen, määräysten ja muiden asiakirjojen lisäksi säädöskokoelmassa julkaistaviksi erikseen säädetyt päätökset ja tiedonannot samoin kuin eduskunnan säädöskokoelmassa julkaistaviksi erikseen määräämät eduskunnan hyväksymät eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemia toimenpiteitä koskevat säädökset.

Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 1 §:n mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan nykyisinkin erinäiset päätökset, kuulutukset ja tiedonannot, joista niin on erikseen säädetty. Voimassa oleva lainsäädäntö sisältää useita erityissäännöksiä päätösten ja tiedonantojen julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Tällaisia säännöksiä on esimerkiksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen (702/1977) 32 §:ssä, kuntajakolain (1196/1997) 12 §:n 3 momentissa, uskonnonvapauslain täytäntöönpanosta annetun asetuksen (334/1922) 13 §:ssä, eräiden Suomelle Yhdistyneiden kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämistä annetun lain (659/1967) 2 a §:ssä, verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 91 a §:n 3 momentissa, korkolain (633/1982) 12 a §:ssä, eräistä viitekoroista annetun lain (996/1998) 1 ja 2 §:ssä, suojaosuudesta palkan ulosmittauksessa annetun asetuksen (1031/1989) 4 §:ssä, asianajajista annetun lain (496/1958) 2 §:n 2 momentissa, puolustustilalain (1083/1991) 27 §:ssä, saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain (516/1991) 12 §:n 1 momentissa, eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annetun asetuksen (661/1966) 1 §:n 1 momentissa, kirkkolain (1054/1993) 2 luvun 3 §:n 3 momentissa, rahoitustarkastuslain (503/1993) 9 §:ssä, korkeimmasta oikeudesta annetun asetuksen (786/1994) 7 §:ssä, verohallintoasetuksen (1707/1995) 29 §:n 1 momentissa, poliisilain (493/1995) 52 §:ssä, Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaannpanosta annetun asetuksen (520/1997) 6 §:ssä, luonnon-suojeluasetuksen (160/1997) 7 §:n 3 momentissa, menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetun lain (571/1987) 6 §:n 2 momentissa, vaalilain (714/1998) 6 §:n 3 momentissa sekä 127, 135, 136, 138, 139, 142, 150 ja 181 §:ssä, tietyn kolmannen maan lainsäädännön soveltamisen ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta sekä siihen perustuvilta tai siitä aiheutuvilta toimilta

suojausajamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2271/96 täydentävistä säännöksistä annetun lain (265/1998) 4 §:ssä sekä metallirahasta annetun lain (216/1998) 5 §:n 4 momentissa. Lailla tai lain nojalla annettavalla asetuksella voidaan myös vastaisuudessa säätää erikseen jonkin päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta säädöskokoelmassa.

Ehdotetun lain 2 §:n 2 kohdan mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan lainkohdassa tarkoitettujen eduskunnan täysistunnon hyväksymät ohje- ja johtosäännöt. Näiden säädösten julkaisemisesta säädöskokoelmassa ei siten vastaisuudessa olisi tarpeen päättää erikseen. Koska muidenkin kuin lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen eduskuntatyötä koskevien säädösten julkaiseminen voi olla tarpeen, ehdotetaan pykälän 1 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan säädöskokoelmassa julkaistaan myös eduskunnan säädöskokoelmassa julkaistaviksi erikseen määrittämät eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemia toimielimiä koskevat säädökset. Ehdotus vastaa voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Eduskunta voisi siten vastaisuudessaakin päättää erikseen muiden kuin eduskunnan täysistunnon hyväksymien ohje- ja johtosääntöjen julkaisemisesta säädöskokoelmassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston ja ministeriön toimivallasta päättää erikseen valtioneuvoston, ministeriön tai muun viranomaisen merkitykseltään yleisen päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta säädöskokoelmassa. Ehdotetun säännöksen nojalla valtioneuvosto tai ministeriö voisi yksittäistapauksessa päättää, että momentissa tarkoitettu päätös tai tiedonanto julkaistaan säädöskokoelmassa. Edellytyksenä olisi, että julkaistava päätös tai tiedonanto on merkitykseltään yleinen. Näiltä osin ehdotus vastaa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 §:n 2 momentin säännöstä.

7 §. *Säädöksen voimaantulo.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi yleiset säännökset säädösten voimaantulosta.

Lain voimaantulosta säädetään perustuslaissa. Perustuslain 79 §:n 3 momentin mukaan laista tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Erityisestä syystä laissa voidaan kuitenkin säätää, että sen voimaantuloajankohdasta säädetään asetuksella. Jollei lakia ole julkaistu viimeistään säädettyä voimaantuloajankohdasta, se tulee voimaan julkaisemispäivänä. Perustuslain 95 §:n 2 mo-

mentti sisältää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamislakeja koskevan erityissäännöksen, jonka mukaan voimaansaattamislaisissa voidaan säätää, että sen voimaantulosta säädetään asetuksella. Lain voimaantulon osalta pykälän 1 momentissa ehdotetaan vain viitattavaksi perustuslakiin.

Perustuslain 80 §:n 3 momentissa edellytetään, että yleiset säännökset asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemisesta ja voimaantulosta annetaan lailla. Asetusten voimaantulosta annettavan lain tulisi soveltuvin osin noudattaa lain voimaantuloa koskevia periaatteita. Lähtökohtana on näin ollen pidettävä perustuslain 79 §:n 3 momentin säännöksiä (perustuslakiesitys, s. 133–134).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muiden ehdotetussa laissa tarkoitettujen säädösten kuin lakien voimaantulosta. Asiallisesti momentti sisältää perustuslain 79 §:n 3 momenttia vastaavat säännökset. Säädöksestä tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Ministeriön päätöksellä määräyskokoelmassa julkaistavasta ministeriön asetuksella on lain 4 §:n mukaan julkaistava säädöskokoelmassa ilmoitus, josta asetuksen voimaantuloajankohdan olisi niin ikään käytävä ilmi. Momentin viimeisen virkkeen mukaan säädös tulee voimaan julkaisemispäivänä, jollei säädöstä ole julkaistu viimeistään siinä mainittuna voimaantuloajankohdasta. Säädöksen katsotaan tulleen julkaistuksi, kun se on toimitettu yleisön saataville tässä laissa säädettyllä tavalla.

Säädöksen voimaantuloajankohdasta koskevia säännöksiä on asianmukaista noudattaa myös valtionaloutta koskevien eduskunnan päätösten kohdalla. Eduskunnan päätöksestä tulisi siten käydä ilmi, milloin se tulee sovellettavaksi.

3 luku. Sopimussarjassa julkaistavat valtiosopimukset, säädökset ja ilmoitukset

8 §. *Valtiosopimukset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sopimussarjassa julkais-tavista valtiosopimuksista ja muista asiakirjoista. Pykälä korvaisi julkaisemislain 1 §:n 1 momentin ja 6 §:n nykyiset säännökset.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan sopimussarjassa julkaistaan Suomen valtiosopimukset sekä Suomen niihin tekemät varaukset, selitykset ja ilmoitukset, jollei ehdotetussa laissa toisin säädetä. Valtiosopimusten osalta säännös vastaa asiallisesti jul-

kaisemislain 1 §:n 1 momenttia. Nykyisen säännöksen mukaan sopimussarjassa julkaistaan kansainväliset sopimukset, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut, jollei mainitussa laissa toisin säädetä. Suomea sitovan "kansainvälisen sopimuksen" sijasta laissa ehdotetaan kuitenkin käytettäväksi sanaa "valtiotosopimus". Ehdotetun lain valtiotosopimusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös Suomen kansainvälisiä velvoitteita sisältäviin muihin vastaaviin asiakirjoihin. Asiasta ehdotetaan otettavaksi säännös pykälän 3 momenttiin.

Valtiotosopimus on valtiotosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 33/1980) 2 artiklan 1 kappaleen a kohdassa määritelty kansainväliseksi välipuheeksi, joka on tehty kirjallisesti valtioiden välillä ja joka on kansainvälisen oikeuden alainen siihen katsomatta, sisältyykö se yhteen tai kahteen taikka useampaan toisiinsa liittyvään asiakirjaan ja riippumatta siitä käytetystä nimityksestä. Kahden tai useamman valtion välillä tehdyn sopimuksen lisäksi ehdotetussa säännöksessä tarkoitettuja valtiotosopimuksia olisivat nykyiseen tapaan myös Suomen ja kansainvälisen järjestön väliset sopimukset samoin kuin Suomen hallituksen ja toisen valtion osavaltion tai viranomaisen välillä tehtyt sopimukset.

Valtiotosopimuksia ovat myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskenään tekemät sopimukset samoin kuin jaettuun toimivaltaan perustuvat niin sanotut sekasopimukset, joiden kohdalla jäsenvaltiot käyttävät sopimuskentekovaltaa unionin rinnalla. Sen sijaan unionin yksinomaiseen toimivaltaan perustuvat sopimukset eivät ole ehdotetussa laissa tarkoitettuja Suomen valtiotosopimuksia eikä niitä siten julkaista Suomen säädöskoelman sopimussarjassa.

Kiinteistön tai irtaimen kauppaa koskevat yksityisoikeuden alaan kuuluvat sopimukset eivät yleensä ole ehdotetussa säännöksessä tarkoitettuja valtiotosopimuksia. Valtiosopimuksina ei pidetä myöskään viranomaisten kansainväliseen kanssakäymiseen tavanomaisesti kuuluvia yhteydenpito- tai muita vastaavia tekniluonteisia yhteistoiminta-asiakirjoja, joita ministeriö tai valtion muu viranomainen voi laatia toisen valtion vastaavan viranomaisen kanssa.

Nimikkeeltään valtiotosopimus voi olla esimerkiksi sopimus, yleissopimus tai pöytäkirja. Valtiosopimuksen nimikkeellä ei kuitenkaan ole sen julkaisemisen kannalta merki-

tystä. Ei myöskään sillä, onko sopimukseen sitouduttu niin sanotussa yhdistetyssä vai yksinkertaistetussa eli välittömässä sopimuskentekomenettelyssä. Sopimussarjassa julkaistaan siten paitsi ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymismenettelyssä tehdyt valtiotosopimukset myös esimerkiksi noottien tai kirjeiden vaihdolla tehdyt sopimukset.

Sopimussarjassa olisi vastaisuudessa julkaistava myös Suomen valtiotosopimukseen tekemät varauumat, selitykset ja ilmoitukset. Ehdotettu säännös on uusi. Nykyisin varauumista, selityksistä ja ilmoituksista on tapana sisällyttää maininta asianomaisen valtiotosopimuksen voimaansaattamisasetukseen. Kyseisiä tiedonantoja ei kuitenkaan julkaista sopimuksen todistusvoimaisella kielellä. Käytäntöä olisi siten näiltä osin muutettava.

Varauma on valtiotosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen d kohdassa määritelty miten tahansa muotoiluksi tai nimitetyksi yksipuoliseksi selitykseksi, jonka valtio antaa allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään valtiotosopimuksen tai siihen liittyessään ja jonka tarkoituksena on valtiotosopimuksen tiettyjen määräysten oikeudellisten vaikutusten poistaminen tai muuttaminen sovellettaessa niitä tähän valtioon. Valtiosopimuksessa voidaan toisaalta myös edellyttää, että valtio antaa selityksiä, ilmoituksia tai muita tiedonantoja sopimusmääräysten soveltamisesta tai joistakin asianomaisen sopimuksen yksityiskohdista. Lisäksi valtio voi selityksellä ilmaista käsityksensä esimerkiksi siitä, miten sopimuksen jotakin tulkinnanvaraista määräystä on selityksen antaneen valtion mielestä tulkittava ja sovellettava. Ehdotetussa laissa tarkoitettu julkaisemisvelvoite koskisi vastaisuudessa kaikkia Suomen tekemiä valtiotosopimusoikeudessa tavanomaisesti käytettyjä mainittuja tiedonantoja. Julkaisemisvelvoite ei sen sijaan koskisi toisten sopimuspuolten mahdollisesti tekemiä varauumia, selityksiä tai ilmoituksia.

Lain 9 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joiden vallitessa valtiotosopimus voitaisiin toimittaa muulla tavalla kuin sopimussarjassa yleisön saataville.

Sopimussarjassa julkaistaan momentin 2 kohdan mukaan valtiotosopimuksen irtisanomista samoin kuin sopimuksen soveltamisen tai täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevat päätökset. Ehdotettu säännös on uusi. Perusteltua on, että Suomea kansainvälisesti velvoittavan valtiotosopimuksen mah-

dollisesta irtisanomisesta julkaistaan tieto samalla tavalla kuin sopimuksen voimaantulo. Vastaavasti sopimussarjassa on syytä julkaista tieto myös valtiosopimuksen soveltamisen tai täytäntöönpanon mahdollisesta keskeyttämisestä samoin kuin soveltamisen tai täytäntöönpanon jatkamisesta keskeytyksen jälkeen.

Pykälän 2 momentin mukaan sopimussarjassa julkaistaan valtiosopimusten yhteydessä myös niiden säädöskokoelmassa julkaistut voimaansaattamislait ja -asetukset. Asiasta ei ole nykyisin säädetty. Käytännössä asianomaisen valtiosopimuksen voimaansaattamissäädökset on kuitenkin yleensä ollut tapana julkaista säädöskokoelman lisäksi myös sopimussarjassa. Voimaansaattamissäädökset on perusteltua julkaista vastaisuudessaakin myös sopimussarjassa, josta näin ollen voi saada tiedon sekä sopimusmääräyksistä että niiden valtiosisäisestä voimassa olosta. Laki on ehdotuksen mukaan julkaistava sopimussarjassa siitä riippumatta, onko kyseessä niin sanottu blanketti- tai sekamuotoinen vai niin sanottu asiasisältöinen voimaansaattamislaki.

Valtiosopimuksen voimaansaattamislaki ja -asetus ovat tämän lain 2 §:ssä tarkoitettuja säädöksiä ja ne julkaistaan nykyiseen tapaan säädöskokoelmassa, kuten muutkin lait ja asetukset. Lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentin säännös lain julkaisemisajankohdasta koskee myös valtiosopimuksen voimaansaattamislakia, joka on siten julkaistava säädöskokoelmassa viipymättä sen jälkeen kun tasavallan presidentti on allekirjoittanut lain ja asianomainen ministeri on sen varmentanut. Uuden perustuslain 95 §:n 1 momentin mukaan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat kansainväliset velvoitteet saatetaan voimaan tasavallan presidentin antamalla asetuksella. Voimaansaattamiset asetukset ovat lakiehdotuksen 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja asetuksia ja ne julkaistaan säädöskokoelmassa kuten muutkin tasavallan presidentin antamat asetukset. Sopimussarjassa voimaansaattamissäädökset julkaistaan samanaikaisesti asianomaisen valtiosopimuksen kanssa.

Pykälän 3 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan ehdotetun lain valtiosopimusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös Suomen kansainvälisiä velvoitteita sisältäviin muihin vastaaviin asiakirjoihin. Momentti korvaisi julkaisemislain nykyisen 6 §:n, jossa säädetään voimassa olevan lain kansainvälisiä sopimuksia koskevien säännösten

soveltamisesta sopimukseen liittyviin tai kansainvälisen järjestön niiden nojalla antamiin Suomen valtiota sitoviin päätöksiin ja määräyksiin.

Valtiosopimusta vastaavalla asiakirjalla viitataan sopimusmääräyksiin rinnastettavia kansainvälisesti velvoittavia yleisiä määräyksiä sisältävään asiakirjaan. Tällaisia ovat esimerkiksi YK:n turvallisuusneuvoston jäsenvaltioita velvoittavat päätöslauselmat. Myös muun kansainvälisen järjestön jäsenvaltioita velvoittava päätös voi olla ehdotetussa laissa tarkoitettulla tavalla valtiosopimukseen rinnastettava ja siten sopimussarjassa julkaistava Suomen kansainvälisiä velvoitteita sisältävä asiakirja. Euroopan unionin säädökset eivät ole valtiosopimukseen rinnastettavia eikä niitä julkaista sopimussarjassa. Valtiosopimukseen ei voida rinnastaa myöskään esimerkiksi Kansainvälisen tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen yksittäistapauksessa antamaa tuomiota, vaikka se koskisikin Suomea.

Valtiosopimukseen momentissa tarkoitettulla tavalla rinnastettavaan asiakirjaan olisi ehdotuksen mukaan sovellettava, mitä ehdotetussa laissa säädetään valtiosopimuksesta. Valtiosopimuksen julkaisemista koskevan säännöksen lisäksi mainittuihin asiakirjoihin olisi siten sovellettava muitakin valtiosopimuksesta annettavia lain säännöksiä.

9 §. *Valtiosopimuksen julkaiseminen muuten kuin sopimussarjassa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joiden vallitessa valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voisi päättää, että valtiosopimusta ei julkaista sopimussarjassa. Tällöin valtiosopimus olisi pidettävä tietoverkossa tai muulla tavoin yleisön saatavilla, minkä lisäksi poikkeuksellisesta julkaisemistavasta olisi annettava tieto sopimussarjassa julkaisutavalla ilmoituksella. Pykälä korvaisi julkaisemislain 2 §:n ja 3 §:n 1 momentin nykyiset säännökset.

Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voisi erityisestä syystä päättää, että muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää valtiosopimusta ei julkaista sopimussarjassa, jos sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä tai sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi Suomessa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä.

Eduskunnan hyväksymistoimivallan piiriin kuuluvat tai eduskunnan hyväksyttäväksi

muuten annetut valtiosopimukset olisi näin ollen aina julkaistava sopimussarjassa siten kuin tässä laissa ehdotetaan säädettäväksi. Näiden valtiosopimusten osalta valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö ei voisi päättää muusta julkaisemistavasta. Muu kuin eduskunnan hyväksymä tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävä valtiosopimus sen sijaan voitaisiin jättää julkaisematta sopimussarjassa ensinnäkin silloin, kun sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä. Sopimusmääräykset voivat olla yleiseltä merkitykseltään vähäisiä esimerkiksi silloin, kun ne koskevat vain selvästi rajattua suppeaa henkilöpiiriä, kuten tietyn ammatin tai elinkeinon harjoittajia. Ehdotetun lain 4 §:n mukaan ministeriö voi samoin edellytyksin päättää ministeriön asetuksen julkaisemisesta säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Säännöksiä olisivatkin näiltä osin tulkittava yhdenmukaisesti. Ehdotetun momentin 1 kohta vastaa asiallisesti julkaisemislain 2 §:n 1 momenttia, jonka mukaan valtioneuvosto voi nykyisinkin päättää, että sellaista kansainvälistä sopimusta, joka ei edellytä eduskunnan hyväksymistä ja jolla ei ole yleistä merkitystä, ei julkaista sopimussarjassa.

Valtiosopimus voitaisiin jättää julkaisematta sopimussarjassa myös silloin, jos sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi Suomessa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä. Käytännössä tällaisia voivat olla esimerkiksi jonkin valtiosopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät ministeriön tai valtion muun viranomaisen niille erikseen osoitetun toimivallan nojalla tekemät sopimukset, jotka yleensä ovat myös momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla yleiseltä merkitykseltään vähäisiä. Esimerkiksi jonkin valtiosopimuksen edellyttämät sopimuspuolten viranomaisten yhteydenpitoa koskevat erilliset sopimukset tai vastaavat asiakirjat eivät aina sisällä määräyksiä, joiden voimaansaattamiseksi Suomessa olisi tarpeen antaa tasavallan presidentin asetus. Tällainen sopimus voitaisiin siten jättää julkaisematta sopimussarjassa. Näiltä osin ehdotus vastaa asiallisesti julkaisemislain 3 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan kansainvälistä sopimusta, jonka voimaansaattamiseksi ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä, ei julkaista sopimussarjassa. Ulkoasiainministeriö voi kuitenkin nykyisin määrätä, että sopimus, jolla on yleinen merkitys, julkaistaan sopimussarjassa.

Ehdotuksen mukaan sopimuksen jul-

kaisematta jättämisestä olisi vastaisuudessa päätettävä erikseen. Päätöksen voisi tehdä valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö eli se ministeriö, jonka toimialaan kyseinen sopimus kuuluu. Päätös voitaisiin kuitenkin tehdä vain erityisestä syystä. Lähtökohtana siten on, että myös momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut sopimukset julkaistaan sopimussarjassa, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Erityisenä syynä voidaan pitää esimerkiksi sopimusmääräysten tavanomaisesta poikkeavaa teknistä yksityiskohtaisuutta tai tällaisten määräysten poikkeuksellisen suurta määrää. Esimerkiksi kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjan (SopS 94/1996) 4 artiklassa tarkoitettut kansainvälinen televiestintäohjesääntö ja radio-ohjesääntö ovat ehdotetussa momentissa tarkoitettulla tavalla yleiseltä merkitykseltään vähäisiä. Ohjesääntöjen julkaisematta jättämiselle on niiden teknisen yksityiskohtaisuuden ja laajuuden vuoksi myös erityinen syy.

Pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan asianomaisen ministeriön on pidettävä valtiosopimus, jota ei julkaista sopimussarjassa, tietoverkossa tai muulla tavoin yleisön saatavilla. Ehdotettu säännös on uusi, mutta käytännössä tällaiset sopimukset ovat nykyisinkin olleet jäljennöksinä saatavissa. Valtiosopimus olisi siten vastaisuudessakin pidettävä yleisön saatavilla, vaikka se 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa voitaisiinkin jättää julkaisematta sopimussarjassa. Asianomaisen ministeriön asiana olisi huolehtia sopimuksen pitämisestä yleisön saatavilla esimerkiksi tietoverkossa ministeriön kotisivulla tai muulla ministeriön harkitsemalla tavalla. Tällöin sopimuksen julkaisemiseen ei sovellettaisi ehdotetun lain 4 luvun säännöksiä eikä näin ollen myöskään julkaisemiskieliä koskevaa 11 §:ää. Vieraalla kielellä tehtyä sopimusta ei siten näissä tapauksissa olisi välttämätöntä kääntää suomeksi ja ruotsiksi. Esimerkiksi jotakin alaa koskevien yleiseltä merkitykseltään vähäisten teknisten sopimusmääräysten kääntäminen on alalla toimivien kannalta usein tarpeetonta. Näiltä osin ehdotus ei merkitse muutosta nykytilaan, sillä kansainvälisiä sopimuksia, joita ei julkaisemislain mukaan julkaista sopimussarjassa, ei nykyisinkään käännetä erikseen suomeksi ja ruotsiksi.

Pykälän 2 momentin toisen virkkeen mukaan sopimussarjassa on 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa julkaistava ministeriön ilmoitus viranomaisesta, jolta on saatavis-

sa jäljennös valtiosopimuksesta ja joka antaa sopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Ehdotus vastaa asiallisesti julkaisemislain 2 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan sopimussarjassa julkaistaan mainituissa pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa tiedonanto siitä, minkä viranomaisen luona sopimus on yleisön nähtävänä ja mistä se on saatavissa.

Ehdotetussa säännöksessä tarkoitettu sopimuksesta tietoja antava viranomainen voisi olla ministeriö tai esimerkiksi valtion keskushallinnon muu viranomainen. Valtiosopimus olisi nykyiseen tapaan pidettävä yleisön nähtävänä, minkä lisäksi viranomaisen olisi tarvittaessa annettava sopimuksesta jäljennös. Käytännössä jäljennösten antamisen tarve voidaan ennakoida vähäiseksi, jos ministeriö toimittaa sopimuksen tietoverkossa yleisön saataville. Tällöin sopimussarjassa julkaistavassa ilmoituksessa on syytä mainita verkkosivu, jossa sopimus on julkaistu. Lisäksi ehdotetussa säännöksessä edellytetään, että ilmoituksessa mainittu viranomainen antaa sopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

10 §. *Suomen kansainvälisiä suhteita koskevat ilmoitukset.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset sopimussarjassa julkaistaviksi erikseen säädettyjen ilmoitusten julkaisemisesta sekä valtioneuvoston ja ministeriön oikeudesta päättää erikseen ilmoituksen julkaisemisesta sopimussarjassa. Säädöskokoelman osalta vastaavat säännökset sisältyvät ehdotetun lain 6 §:ään.

Pykälän 1 momentin mukaan sopimussarjassa julkaistaan 8 ja 9 §:ssä mainittujen valtiosopimusten, päätösten ja ilmoitusten lisäksi sopimussarjassa julkaistaviksi erikseen säädetty Suomen kansainvälisiä suhteita koskevat ilmoitukset. Ehdotettu säännös on uusi. Selvää kuitenkin on, että lailla voidaan nykyisinkin säätää erikseen jonkin ilmoituksen julkaisemisesta sopimussarjassa. Tässä mielessä ehdotettu säännös on luonteeltaan toteava. Sopimussarjassa tulisi kuitenkin julkaista vain Suomen kansainvälisiä suhteita koskevia ilmoituksia. Muut yleisesti tietoon saatettavat päätökset ja tiedonannot tulisi säätää julkaistaviksi säädöskokoelmassa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös valtioneuvoston ja asianomaisen ministeriön oikeudesta päättää erikseen Suomen kansainvälisiä suhteita koskevan merkitykseltään yleisen ilmoituksen julkaisemisesta sopimussarjassa. Asiasta on nykyisin säädetty julkaisemislain 4 §:ssä, jonka mu-

kaan sopimussarjassa julkaistaan myös kansainvälisiä sopimuksia ja kansainvälisiä suhteita koskevat ulkoasiainministeriön ilmoitukset. Ehdotuksen mukaan sopimussarjassa voitaisiin kuitenkin ulkoasiainministeriön ilmoitusten lisäksi julkaista myös muun ministeriön ilmoituksia. Myös valtioneuvoston yleisistunto voisi päättää ilmoituksen julkaisemisesta sopimussarjassa. Ilmoituksen tulisi näissäkin tapauksissa koskea Suomen kansainvälisiä suhteita, minkä lisäksi ilmoituksen tulisi olla merkitykseltään yleinen. Rajaus on tarpeen lähinnä sen vuoksi, ettei sopimussarjassa ole tarkoituksenmukaista julkaista ilmoituksia Suomen kansainvälisiä suhteita koskevista vähäisistä asioista. Edellytys on toisaalta joustava ja jättää siten valtioneuvostolle ja ministeriölle riittävän liikkumavaran harkita ilmoituksen julkaisemisen tarpeellisuutta.

4 luku. Säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaiseminen

Lain 4 lukuun ehdotetaan otettaviksi säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemista koskevat perussäännökset. Luvussa säädettäisiin säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiskielistä (11 §) ja julkaisemistavasta (12 §), säädöksen, valtiosopimuksen sekä ilmoituksen, päätöksen ja muun tiedonannon julkaisemisajankohdasta (13–15 §), säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon tehtävistä merkinnöistä (16 §) sekä julkaisemismääräyksestä (17 §).

11 §. *Julkaisemiskielet.* Pykälän 1 momentti sisältää julkaisemiskieliä koskevan pääsäännön, jonka mukaan säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaan suomen ja ruotsin kielillä. Kaikki säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistavat asiakirjat olisi siten julkaistava molemmilla kansalliskielillä. Pykälän 2 ja 3 momentin mukaan asiakirjoja julkaistaan suomen ja ruotsin kielten lisäksi muillakin kielillä.

Perustuslain 17 §:ssä säädetään suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä sekä jokaisen oikeudesta käyttää tuomioistuinmessä ja muussa viranomaisessa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia. Perustuslaissa on säädetty myös julkiseen valtaan kohdistuvasta velvollisuudesta huolehtia maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanaisten perusteiden mukaan. Eduskuntatyössä käytetään suomen tai ruotsin kieltä siten

kuin perustuslain 51 §:ssä säädetään.

Perustuslain 79 §:n 4 momentin nimenomaisen säännöksen mukaan lait säädetään ja julkaistaan suomen ja ruotsin kielellä. Asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemiskielistä perustuslaissa sen sijaan ei ole nimenomaisesti säädetty, vaan näiltä osin yleiset säännökset annetaan lailla perustuslain 80 §:n 3 momentissa tarkoitetun valtuuden nojalla. Perustuslain 17 §:stä kuitenkin johtuu, että asetukset ja muut oikeussäännöt on annettava ja julkaistava molemmilla kansalliskielillä. Asetusten ja muiden oikeussääntöjen julkaisemista koskevan sääntelyn tulee siten näiltä osin vastata perustuslain 79 §:n 3 momentin mukaisia periaatteita (ks. perustuslakiesitys, s. 133–134 ja sitä koskeva perustuslakivaliokunnan mietintö, s. 23).

Perustuslaissa ei säädetä nimenomaisesti myöskään valtiosopimusten ja muiden kansainvälisiä velvoitteita sisältävien vastaavien asiakirjojen julkaisemiskielistä. Näiltä osin yleiset säännökset annetaan lailla perustuslain 95 §:n 3 momentissa säädetyn valtuuden nojalla. Kansalliskielten yhdenvertaista asemaa koskevien periaatteiden mukaisesti myös sopimussarjaa on pykälän 1 momentin mukaan julkaistava suomen ja ruotsin kielillä.

Jos suomi tai ruotsi ei ole valtiosopimuksen todistusvoimainen kieli, sopimus on pykälän 2 momentin mukaan julkaistava lisäksi ainakin yhdellä todistusvoimaisella kielellä. Säännös vastaa asiallisesti julkaisemislain nykyistä 5 §:n 1 momenttia. Ehdotetussa säännöksessä käytetään kuitenkin alkuperäiskielen sijasta ilmaisua todistusvoimainen kieli samaan tapaan kuin esimerkiksi valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 33 artiklan suomenkielisessä käännöksessä. Valtiosopimus olisi vastaisuudessakin julkaistava ainakin yhdellä todistusvoimaisella kielellä. Säännös ei siten estäisi sopimuksen julkaisemista useammallakin vieraalla kielellä.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi voimassa olevan julkaisemislain 5 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan valtioneuvosto voi nykyisin erityisestä syystä määrätä, että muu kuin eduskunnan hyväksymistä edellyttävä kansainvälinen sopimus julkaistaan ilman suomen- ja ruotsinkielisiä käännöksiä. Käytännössä näin ei ole koskaan menetelty. Säännös on ollut tarpeeton osin myös sen vuoksi, että sopimus on julkaisemislain 2 §:ssä ja 3 §:n 1 momentissa säädetyn edel-

lytyksin voitu jättää kokonaan julkaisematta sopimussarjassa. Näiltä osin vastaava sääntely on ehdotettu toteutettavaksi lakiehdotuksen 9 §:n säännöksillä valtiosopimuksen julkaisemisesta muuten kuin sopimussarjassa.

Pykälän 3 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistaan säädösten ja sopimusten sekä ehdotetussa laissa tarkoitettujen muiden asiakirjojen ja tiedonantojen saamenkielisiä käännöksiä sen mukaan kuin saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa säädetään. Mainitun lain 12 §:ssä säädetään saamelaisia erityisesti koskevien lakien, asetusten ja muiden säädöskokoelmassa julkaistavaksi säädettyjen päätösten, kuulutusten ja tiedonantojen julkaisemisesta myös saamenkielisinä käännöksinä. Lain mukaan valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö päättää erikseen asiakirjan saamenkielisen käännöksen julkaisemisesta. Tämän esityksen lakiehdotus 3 sisältää ehdotuksen mainitun lain 12 §:ään tehtävistä lainsäädäntöteknisistä tarkistuksista.

12 §. *Julkaisemistapa.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemistavasta.

Pykälän 1 momentin mukaan säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaan painettuina vihkoina. Säännös edellyttää säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemista vastaisuudessakin painettuina tallenteina. Sanalla vihko viitataan yhtäältä siihen, että säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaan tarkoituksenmukaisina osina, ja toisaalta siihen, että jokaista säädöstä, sopimusta tai muuta asiakirjaa ei välttämättä julkaista erikseen. Ehdotus vastaa asiallisesti Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan säädöskokoelmaa on nykyisin julkaistava vähintään painoarkin käsittävänä vihkoina, jollei julkaistavan säädöksen kiireellisyydestä muuta johdu. Laissa ei kuitenkaan ole tarpeen säätää vihkon vähimmäislaajuudesta. Sen vuoksi lakiin ei ehdoteta otettavaksi voimassa olevan asetuksen sisältämää mainintaa painoarkista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi velvollisuudesta pitää säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla. Ehdotettu säännös on uusi. Käytännössä säädöskokoelma ja sopimussarja ovat vanhimpia vuosikertoja lukuun ottamatta jo nykyisin tietoverkossa saatavilla, joten tässä suhteessa laki ei merkitsisi

muutosta nykytilaan. Lailla säädettäisiin kuitenkin nykyisestä poiketen velvollisuudesta julkaista säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa tietoverkossa, minkä lisäksi edellytettäisiin, että kokoelmaa ja sarjaa on pidettävä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla. Maksuttomuus koskee vain tietopalvelua eikä siten ulotu esimerkiksi verkkoyhteyksistä huolehtivien yhtiöiden perimiin maksuihin. Velvollisuus koskee muodollisesti lain voimaantulon jälkeen annettavien säädösten, sopimusten ja muiden asiakirjojen julkaisemista, mutta selvää on, että myös aikaisemmat säädöskokoelman ja sopimussarjan vuosikerrat on pyrittävä saattamaan kattavasti tietoverkossa maksutta yleisön saataville. Lain 18 §:n mukaan säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta vastaa oikeusministeriö, joka siten olisi velvollinen huolehtimaan myös ehdotetussa momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta.

Ehdotuksen mukaan säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa voitaisiin julkaista muinakin kuin 1 momentissa tarkoitettuina tallenteina. Näiltä osin säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaiseminen olisi harkinnan varaista. Ehdotettu säännös kuitenkin tukisi pyrkimyksiä julkaista laissa tarkoitettua virallista säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa muinakin kuin painettuina tallenteina, kuten voimassa olevat ja päivitettyt säädökset tai sopimukset sisältävinä cd-tietolevyinä.

Kokonaisuutena ehdotettu 2 momentti tukisi myös oikeusministeriössä vireillä olevaa hanketta ajantasalla olevia päivitettyjä säädöksiä sisältävän säädöskokoelman verkkoversion kehittämiseksi. Koska hankkeen tekninen ja hallinnollinen toteuttaminen edellyttää vielä monien yksityiskohtien ratkaisemista, ei asiasta ehdoteta otettavaksi nimenomaista säännöstä lakiin.

Momentin ensimmäisellä sanalla "lisäksi" viitataan siihen, että tietoverkossa tai muina kuin painettuina tallenteina julkaistaan pykälän 1 momentissa tarkoitettujen säädöskokoelman vihkojen toisintoja, sekä siihen, että säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaiseminen tietoverkossa tai muuna tallenteena ei korvaa niiden julkaisemista pykälän 1 momentissa tarkoitettuina painettuina vihkoina. Säädöksen julkaisemisajankohtaa koskevassa 13 §:n 3 momentissa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi eräistä poikkeustapauksista, jolloin säädöksen toimittamista tietoverkossa taikka muuna kuin painettuna

tallenteena yleisön saataville olisi pidettävä säädöksen voimaantulon kannalta riittävänä julkaisemistapana. Säädös olisi tällöinkin julkaistava painettuna niin pian kuin se on mahdollista.

Säädöskokoelman ja sopimussarjan hakemistojen julkaisemisesta säädettäisiin pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Asetukseen on tarkoitus sisällyttää Suomen säädöskokoelmasta annetun voimassa olevan asetuksen 6 §:n 2 momentin kahta viimeistä virkettä vastaavat säännökset. Säädöskokoelman jokaiseen vuosikertaan laadittaisiin siten vastaisuudessakin aakosellinen hakemisto, minkä lisäksi vähintään joka viides vuosi olisi julkaistava aakosellisten hakemistojen yhdistelmä. Asetuksella voitaisiin säätää myös muunlaisten hakemistojen julkaisemisesta.

13 §. *Säädöksen julkaisemisajankohta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset säädösten julkaisemisajankohdasta.

Lain julkaisemisesta säädetään perustuslain 79 §:n 2 momentissa. Perustuslain säännöksen mukaan laki, joka on vahvistettu tai tulee voimaan ilman vahvistusta, on tasavallan presidentin allekirjoitettava ja asianomaisen ministerin varmennettava. Valtioneuvoston on tämän jälkeen viipymättä julkaistava laki Suomen säädöskokoelmassa. Perustuslaissa säädetty vaatimus lain julkaisemisesta "viipymättä" on uusi ja se koskee myös kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamislakia (perustuslakiesitys, s. 130).

Lain julkaisemisajankohtaa koskeva perustuslain säännös ehdotetaan sisältönsä osalta toistettavaksi pykälässä, johon otettaisiin säännökset muidenkin säädösten julkaisemisajankohdasta. Laki olisi siten ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan julkaistava säädöskokoelmassa viipymättä sen jälkeen kun tasavallan presidentti on allekirjoittanut lain ja asianomainen ministeri on sen varmentanut.

Muut säädökset olisi julkaistava säädöskokoelmassa hyvissä ajoin ennen niiden voimaantuloa, jollei säädöksen antamisen ajankohdasta muuta johdu. Pykälän 2 momentin säännös vastaa asiallisesti Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 3 §:ää, jonka mukaan säädös on mikäli mahdollista julkaistava siten, että se on yleisön saatavana hyvissä ajoin ennen sen voimaantuloa. Voimassa olevassa asetuksessa käytetty ilmaisu "mikäli mahdollista" ehdotetaan kuitenkin korvattavaksi sivulauseella, jonka mukaan

momentissa tarkoitettua pääsäännöstä voitaisiin poiketa vain säädöksen antamisajankohdasta johtuvista syistä. Säännöksessä tarkoitetaan tilanteita, joissa säädös on annettu tulemaan voimaan niin pian sen antamisen jälkeen, että säädöstä ei ole mahdollista julkaista "hyvissä ajoin ennen" sen voimaantuloa.

Pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa säädöksen toimittaminen tietoverkossa tai muuna kuin painettuna tallenteena yleisön saataville katsottaisiin poikkeuksellisesti säädöksen voimaantulon kannalta riittäväksi julkaisemistavaksi. Ehdotettu säännös on uusi.

Poikkeuksellista julkaisemistapaa pidetään ehdotuksen mukaan riittävänä, jos säädöstä ei ylivoimaisen esteen tai muun painavan syyn vuoksi voida ennen sen säädettyä voimaantuloajankohtaa julkaista 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla painettuna. Ylivoimainen este voisi aiheutua esimerkiksi tiedonsiirto- tai painotekniikan vakavasta häiriöstä siten, että säädöksen julkaiseminen ennen sen säädettyä voimaantuloajankohtaa ilmestyväksi tarkoitettussa säädöskokoelman vihkossa olisi tosiasiallisesti mahdotonta. Muu painava syy taas voisi johtua esimerkiksi säädöksen antamisajankohdasta. Esimerkiksi vuoden lopulla annettuja, seuraavan vuoden ensimmäisenä päivänä voimaantuleviksi tarkoitettuja säädöksiä ei aina ole mahdollista julkaista säädöksen tarkoitettun voimaantuloajankohdan kannalta oikeassa ajassa ilmestyvässä säädöskokoelman vihkossa. Näissä tapauksissa säädöksen katsottaisiin tulleen julkaistuksi, kun se on toimitettu tietoverkossa tai muuna kuin painettuna tallenteena yleisön saataville. Julkaisemistapa täyttäisi siten lain 7 §:ssä tarkoitettun vaatimuksen säädöksen julkaisemisesta. Näin ollen säädös tulisi esimerkiksi sen tietoverkossa julkaisemisen ajankohdasta riippuen voimaan joko sen säädettynä voimaantuloajankohtana tai julkaisemispäivänä.

Säädöksen julkaisemista tietoverkossa tai muuna kuin painettuna tallenteena olisi ehdotuksen mukaan pidettävä riittävänä vain säädöksen voimaantuloajankohdan määräytymisen kannalta. Julkaisemistapa ei siten muuten korvaisi säädöksen julkaisemista säädöskokoelman painatussa vihkossa. Momentin viimeisen virkkeen mukaan säädös olisi näissä poikkeuksellisissa tilanteissa julkaistava 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla painettuna niin pian kuin se on mah-

dollista.

14 §. *Valtiosopimuksen julkaisemisajankohta.* Pykälän mukaan valtiosopimus julkaistaan viipymättä sen jälkeen kun Suomi on saanut tiedon sopimuksen kansainvälisen voimaantulon ajankohdasta Suomen osalta. Ehdotettu säännös on uusi, mutta se vastaa asiallisesti nykyisin noudatettua käytäntöä. Näin ollen sopimussarjassa julkaistaisiin vastaisuudessaakin vain sellaiset Suomen valtiosopimukset, joiden kansainvälinen voimaantulo Suomen osalta on siihen liittyttäessä tai muuten sitouduttaessa tiedossa taikka joiden kansainvälisestä voimaantulosta saadaan tieto myöhemmin. Tässä mielessä sopimussarja olisi varattu kansainvälisesti voimassa olevien tai voimaan tulevien valtiosopimusten julkaisemiseen.

Valtiosopimuksen kansainvälisestä voimaantulosta ei kaikissa tapauksissa ole varmuutta vielä silloin, kun Suomi omalta osaltaan ilmoittaa sitoutuvansa sopimukseen. Jos kyseessä on eduskunnan hyväksymä sopimus, voi eduskunnan hyväksymispäätöksen jälkeen kestää pitkäinkin ennen kuin sopimuksen kansainvälisestä voimaantulosta saadaan tieto ja sopimus julkaistaan sopimussarjassa. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä sisältävän sopimuksen valtiosisäistä voimaansaattamista koskeva laki on kuitenkin julkaistava säädöskokoelmassa viipymättä sen jälkeen kun tasavallan presidentti on allekirjoittanut lain ja asianomainen ministeri on sen varmentanut. Voimaansaattamislakiin merkitään tieto lain säätämiseen johtaneesta hallituksen esityksestä, joka puolestaan sisältää asianomaisen valtiosopimuksen tekstin. Myös eduskunnan hyväksymän muun valtiosopimuksen teksti sisältyy asianomaiseen hallitukseen esitykseen. Näin ollen eduskunnan hyväksymästä valtiosopimuksesta voi ennen sen kansainvälistä voimaantuloa saada tiedon valtiopäiväasiakirjoista, jotka julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi. Valtiopäiväasiakirjat ovat nykyisin myös tietoverkossa yleisön saatavilla. Tässäkin mielessä on perusteltua julkaista sopimussarjassa vain ne valtiosopimukset, joiden kansainvälisestä voimassaolosta tai voimaantulosta on tieto.

15 §. *Ilmoituksen, päätöksen ja tiedonannon julkaisemisajankohta.* Pykälän mukaan säädöksen julkaisemisajankohtaa ja säädöksen voimaantulon kannalta poikkeuksellista julkaisemistapaa koskevia 13 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä sovelletaan myös lain 4 §:ssä tarkoitettuun ministeriön ilmoitukseen

sekä säädöskokoelmassa julkaistaviin määräyksiin ja muihin päätöksiin ja tiedonantoihin.

16 §. *Säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon tehtävät merkinnät.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi perussäännökset säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon tehtävistä merkinnöistä. Tarkemmat merkintöjä koskevat säännökset annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriön asetuksella voitaisiin kuitenkin antaa säännöksiä käytettävien merkintätapojen yksityiskohdista.

Pykälän 1 momentin mukaan säädöskokoelman kunkin vihkon alussa olisi nykyisen käytännön mukaisesti oltava otsikko "Suomen säädöskokoelma" sekä sisällysluettelo, jossa mainitaan säädöksen tai asianomaisen tiedonannon juokseva numero ja nimike. Lisäksi vihkon alkuun merkitään sen julkaisemispäivä. Ehdotus vastaa asiallisesti Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentti sisältää vastaavasti perussäännöksen sopimussarjan vihkoon tehtävistä merkinnöistä. Sopimussarjan vihkon alussa tulisi nykyiseen tapaan olla otsikko "Suomen säädöskokoelman sopimussarja". Muuten vihkoon merkittäisiin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot.

Pykälän 3 momentin mukaan säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon voitaisiin merkitä muitakin vihkon ja siinä julkaistavien säädösten, sopimusten ja tiedonantojen yksilöimiseksi tarpeellisia tietoja sekä tehdä valtiopäiväasiakirjoihin samoin kuin säädöksiin ja määräyksiin viittaavia merkintöjä. Säädöskokoelman tai sen sopimussarjan vihkoon tehtävän muun merkinnän olisi siten oltava tarpeellinen vihkon tai siinä julkaistavan asiakirjan yksilöimiseksi taikka merkinnän olisi sisällettävä valtiopäiväasiakirjoihin tai muihin säädöksiin tai määräyksiin viittaavia tietoja.

Säädöskokoelman vihkoon tehdään nykyisin eräitä painoteknisiä merkintöjä, joita voidaan pitää ehdotetulla tavalla vihkon yksilöimiseksi tarpeellisina. Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 §:n 3 momentin mukaan vihkossa on nykyisin kunkin lain kohdalla viitattava lain säätämiseen johtaneeseen hallituksen esitykseen tai lakialoitteeseen ja valiokuntien mietintöihin. Käytännössä lain kohdalla viitataan myös eduskunnan vastaukseen, vaikka asiasta ei olekaan erikseen säädetty. Asetuksen 6 a §:ssä säädetään nykyisin Euroopan yhteisöjen direktii-

veihin, asetuksiin ja päätöksiin viittaavista merkinnöistä. Tällaisten merkintöjen tekeminen säädöskokoelman vihkoon on vastaisuudessaakin tarpeellista. Asetuksella voitaisiin säätää muistakin ehdotetussa momentissa tarkoitetuista vihkoon tehtävistä merkinnöistä.

Muita kuin ehdotetussa pykälässä säädettyjä merkintöjä säädöskokoelman tai sopimussarjan vihkoon ei sen sijaan voitaisi tehdä. Laissa tarkoitettulla Suomen säädöskokoelmalla ja sen sopimussarjalla ei esimerkiksi ole päätoimittajaa eikä vihkoon siten voida tehdä merkintää tällaista tehtävää hoitavasta henkilöstä. Nykyisestä vuonna 1992 alkaneesta käytännöstä olisikin tässä suhteessa luovuttava. Säädöskokoelmassa julkaistavan asiakirjan oikeellisuudesta vastaa ehdotetun lain 17 §:ssä tarkoitettu julkaisemismääräyksen antava virkamies. Arvonlisäverotuksen kannalta säädöskokoelma on ilman päätoimittajaa koskevaa merkintääkin rinnastettava arvonlisäverolain (1501/1993) 55 §:ssä tarkoitettuun sanoma- ja aikakauslehteen.

Tarkemmat säännökset vihkoon tehtävistä merkinnöistä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriön asetuksella voitaisiin lisäksi antaa säännöksiä merkintätavoista. Yksityiskohtien osalta merkintöjen tekemisessä noudatetaan nykyisinkin osin Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 ja 6 a §:n säännöksiä ja osin oikeusministeriön päätöstä viittauksista Euroopan yhteisöjen säädösten täytäntöönpanoa koskevissa säädöksissä (1039/1994).

17 §. *Julkaisemismääräys.* Pykälään ehdotetaan otettaviksi perussäännökset säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa julkaistavaa asiakirjaa koskevan julkaisemismääräyksen antamisesta.

Erityisen julkaisemismääräyksen antamisen säädettäisiin pykälän 1 momentissa edellytykseksi sille, että säädös, valtiosopimus ja muu tässä laissa tarkoitettu asiakirja voitaisiin julkaista säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa. Asiasta on nykyisin säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 5, 6, 6 a ja 6 b §:ssä. Laissa ehdotetaan kuitenkin painatusmääräyksen sijasta käytettäväksi sanaa julkaisemismääräys.

Julkaisemismääräyksen tulee ehdotuksen mukaan sisältää tiedot säädöskokoelman tai sopimussarjan vihkoon tehtävistä 16 §:ssä mainituista merkinnöistä sekä muista säädöksen tai sopimuksen julkaisemista varten

tarpeellisista seikoista. Tarkemmat säännökset julkaisemismääräyksen sisällöstä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentin mukaan julkaisemismääräys osoitetaan sille, joka huolehtii säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen liittyvistä käytännön tehtävistä. Nykyisin näistä tehtävistä huolehtii Oy Edita Ab -niminen valtionyhtiö. Asiasta on säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 4 §:ssä sekä painatuskeskuksen yhtiöittämislain 6 §:ssä.

Lakiehdotuksen 18 §:ään ehdotetaan otettaviksi säännökset oikeusministeriön tehtävistä vastata säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta sekä oikeusministeriön toimivallasta antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muulle valtion viranomaiselle, laitokselle tai yhtiölle taikka yksityiselle henkilölle, yhteisölle tai säätiölle. Julkaisemismääräys olisi siten osoitettava sille, jolle oikeusministeriö on antanut tehtäväksi huolehtia säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta.

Pykälän 3 momentti sisältää perussäännökset julkaisemismääräyksen antamiseen oikeutetuista virkamiehistä. Valtioneuvoston osalta julkaisemismääräyksen antaisi ministeriön asianomainen virkamies eli kyseisen asian esittelijä. Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan painatusmääräyksen antaa nykyisinkin asianomainen valtioneuvoston esittelijä. Asiasta voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä ministeriön sisäistä työnjakoa koskevalla säännöksillä tai määräyksillä.

Muun viranomaisen määräyksen samoin kuin säädöskokoelmassa julkaistavaksi erikseen säädetyin viranomaisen muun päätöksen tai tiedonannon osalta julkaisemismääräyksen antaisi viranomaisen asianomainen virkamies. Näiltä osin julkaisemismääräyksen antava esittelijä tai muu virkamies määräytyisi asianomaisesta viranomaisesta annettujen muiden säännösten tai viranomaisen sisäisten hallinnollisten määräysten perusteella.

Eduskunnan asianomainen virkamies antaisi julkaisemismääräyksen eduskunnan työjärjestyksen, lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetun ohje- ja johtosäännön sekä 3 §:ssä tarkoitetun eduskunnan päätöksen samoin kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun eduskunnan hyväksymän säädöksen osalta. Nykyisinkin

Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 5 ja 6 §:n säännökset painatusmääräyksen antamisesta koskevat vastaavasti eduskunnan asianomaista virkamiestä, jonka tulee tarvittaessa myös ilmoittaa, mitä varainhoitovuotta koskevassa talousarviosarjassa eduskunnan päätös julkaistaan. Asiasta on nykyisin säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 b §:ssä. Käytännössä valtion talous- tai lisätalousarviosta erillään tehtyjä valtiontaloutta koskevia eduskunnan päätöksiä on kuitenkin ollut tapana julkaista antamalla asiasta asetus siten kuin edellä 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty. Tällaisesta käytännöstä on syytä luopua.

Eduskunnan asianomainen virkamies antaisi julkaisemismääräyksen suoraan sille, joka huolehtii säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen liittyvistä käytännön tehtävistä. Julkaisemismääräyksen antaisi eduskunnan virkamies silloin, kun määräys koskee:

- 1) eduskunnan työjärjestystä;
- 2) lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettua eduskunnan täysistunnon eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemää toimielintä varten hyväksymää ohje- tai johtosääntöä;
- 3) valtion talousarviota tai lisätalousarviota;
- 4) eduskunnan päätöstä talousarvioesityksen noudattamisesta väliaikaisena talousarviona;
- 5) lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettua eduskunnan valtion talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään tekemää valtiontaloutta koskevaa päätöstä; sekä
- 6) lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua eduskunnan säädöskokoelmassa julkaistavaksi erikseen määräämää eduskunnan hyväksymää eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemää toimielintä koskevaa säädöstä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtuutuksesta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä julkaisemismääräyksen sisällöstä ja antamisesta. Käytännössä julkaisemismääräys annetaan nykyisin tietoverkon välityksellä. Säädöksen osalta julkaisemismääräys sisältää tiedot säädöksen julkaisemisajankohdasta sekä säädöskokoelman vihkoon tehtävistä viittausmerkinnöistä. Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 6 §:n 3 momentissa ja 6 a §:n 3 momen-

tissa edellytetään viittaustietojen merkitsemistä painatusmääräykseen. Tarkemmat säännökset on asianmukaista antaa vastaisuudessaakin tarpeen niin vaatiessa asetuksella.

5 luku. Erinäiset säännökset

18 §. *Säädöskokoelman julkaisemisesta ja jakelusta huolehtiminen.* Pykälä sisältää säännökset oikeusministeriön tehtävästä vastata säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta sekä oikeusministeriön velvollisuudesta huolehtia tästä tehtävästä yhteistyössä eduskunnan sekä valtioneuvoston kanslian ja ulkoasiainministeriön kanssa. Lisäksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeusministeriön toimivallasta antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muun julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi.

Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan oikeusministeriö vastaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta. Oikeusministeriön tehtävänä olisi huolehtia lähinnä säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun teknisistä, taloudellisista ja muista käytännöllisistä edellytyksistä, mutta viime kädessä ministeriön olisi hoidettava julkaisemisen ja jakelu omin toimenpitein. Käytännössä näiden tehtävien hoitaminen edellyttää eduskunnan, valtioneuvoston ja julkaisemisen teknisen toimeenpanijan välistä kiinteää yhteistyötä. Nykyisin esimerkiksi säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisessa tarvittavia tietoja siirretään valtioneuvoston kanslian ylläpitämän valtioneuvoston päätöksentekojärjestelmän välityksellä. Tietoverkossa olevan järjestelmän toiminta edellyttää muun ohella eri osapuolten tietoteknisten ratkaisujen yhteen sovittamista. Sen vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi oikeusministeriön velvollisuudesta toimia yhteistyössä eduskunnan sekä valtioneuvoston kanslian ja ulkoasiainministeriön kanssa siten, että säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen liittyvät eri tahojen tarpeet tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen oikeusministeriön oikeudesta antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muulle valtion viranomaiselle, laitokselle tai

yhtiölle, yksityiselle henkilölle taikka yhteisölle tai säätiölle. Käytännön tehtävillä tarkoitetaan säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun teknistä toimeenpanoa, kuten säädöskokoelman vihkojen painamista sekä vihkojen toimittamista tilaajille ja muutenkin yleisön saataville. Tällaisia käytännön tehtäviä voitaisiin ehdotuksen mukaan antaa myös muulle kuin viranomaiselle.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaarana perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun teknistä toimeenpanoa on pidettävä sellaisena perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä, joka voidaan antaa muullekin kuin viranomaiselle, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Oikeusministeriön asiana olisi kuitenkin arvioida, missä määrin se hoitaa mainittuja käytännön tehtäviä itse ja onko niitä joiltakin osin tarkoituksenmukaista antaa muulle kuin viranomaiselle. Viime kädessä vastuu säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta kuuluisi kaikissa tapauksissa oikeusministeriölle.

Nykyisin asiasta on säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetulla asetuksella ja yhtiöittämislailla, joka on kumottu 15 päivänä lokakuuta 1999 voimaan tulleella lailla. Yhtiöittämislain kumoamisesta annetun lain 2 §:n mukaan yhtiöittämislain 6 § on kuitenkin voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003 asti. Yhtiöittämislain 6 §:n 2 kohdan mukaan yhtiön tulee sen mukaan kuin erikseen säädetään tai määrätään julkaista Suomen säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa. Asiasta on nykyisin säädetty Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 4 §:ssä, jonka mukaan säädöskokoelman julkaisemisesta, jakelusta ja myynnistä huolehtii valtion painatuskeskus, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Asetuksen säännöksen on kuitenkin katsottava koskevan Oy Edita Ab -nimistä valtionyhtiötä, joka on edellä mainitussa laissa tarkoitettu Valtion painatuskeskuksen sijalla oleva yhtiö. Oikeusministeriö ja yhtiö ovat sopineet myös elektronisen säädöstietopankin perustamisesta, ylläpidosta ja

jakelusta.

Nyt ehdotettavalla lailla on tarkoitus kumota Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus, jolloin Oy Edita Ab -nimisen valtionyhtiön tehtävästä julkaista säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa ei enää olisi voimassa yhtiöittämislaissa tarkoitettuja Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 4 §:ään sisältyviä erikseen annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Lakiehdotuksen 21 § sisältää kuitenkin siirtymäsäännöksen, jonka mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemista ja jakelua koskevat järjestelyt ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003.

19 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen säännös asetuksenantovaltuudesta, jonka nojalla tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voitaisiin tarvittaessa antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 luku. Voimaantulo

20 §. *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentti sisältää voimaantulosäännöksen, jonka mukaan laki tulisi voimaan samana päivänä kuin uusi Suomen perustuslaki eli 1 päivänä maaliskuuta 2000.

Lailla kumottaisiin kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annettu laki ja Suomen säädöskokoelmasta annettu asetus niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Näiltä osin säännökset sisältyvät pykälän 2 momenttiin. Mainitun julkaisemislain nojalla annetun julkaisemisasetuksen voimassaolo päättyisi suoraan asetuksen antamiseen valtuuttavan lain kumoamisen seurauksena.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi tavanomainen säännös valtioneuvoston oikeudesta ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin jo ennen lain voimaantuloa. Säännöksen nojalla voitaisiin esimerkiksi valmistella säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyvien käytännön tehtävien hoitamista koskevia järjestelyjä, vaikka mahdolliset uudet järjestelyt voisivatkin tulla voimaan vasta 21 §:ssä tarkoitettua siirtymäajan päättyttyä.

21 §. *Siirtymäsäännös.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännökset säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyvien käytännön tehtävien hoitamisesta sekä EY-säädöksiin viittavien merkintöjen kirjoittamistavasta.

Valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Valtion painatuskeskuksen hallinnassa oleva omaisuus perustettavalle valtionyhtiölle sekä yhtiön eräistä tehtävistä annetun lain kumoamisesta annetun lain mukaan yhtiöittämislaissa tarkoitettu yhtiö hoitaa sille nykyisten säännösten mukaan kuuluvat tehtävät 31 päivään maaliskuuta 2003 saakka. Käytännön syistä on tarkoituksenmukaista, että yhtiö hoitaa siirtymäaikana nykyiseen tapaan myös säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyvät käytännöt tehtävät. Sen vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeusministeriölle tämän lain 18 §:n 2 momentissa ehdotetun toimivallan määräaikaisesta rajoituksesta siten, että lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun käytännön tehtäviä koskevat järjestelyt ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003.

1.2. Laki ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista

1 §. *Määräyskokoelmat.* Pykälä sisältää säännökset ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista sekä niiden järjestämisestä.

Pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kullakin ministeriöllä on määräyskokoelma muiden kuin Suomen säädöskokoelmassa julkaistavien ministeriön asetusten julkaisemista varten. Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettu pääsääntö on, että ministeriön asetukset julkaistaan säädöskokoelmassa. Ministeriö voisi kuitenkin erityisestä syystä päättää merkitykseltään vähäisen ministeriön asetuksen julkaisemisesta ministeriön määräyskokoelmassa säädöskokoelman sijasta. Myös asetuksen antamiseen valtuuttavalla lailla voidaan säätää ministeriön asetusten poikkeukselliseksi tarkoitettua julkaisemistavasta. Kullakin ministeriöllä tulee siten olla määräyskokoelma ministeriön niiden asetusten julkaisemista varten, jotka asetuksen antamiseen valtuuttavan lain tai ministeriön erikseen tekemän päätöksen mukaan julkaistaan säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Ministeriöllä voi olla myös useampia määräyskokoelmia, jos esimerkiksi jotakin alaa koskevat määräykset on tarkoituksenmukaista julkaista erillisessä kokoelmassa. Ministeriön määräyskokoelmassa voi samassa tarkoituksessa olla myös erilaisia osastoja tai sarjoja.

Momentin toisen virkkeen mukaan muulla valtion viranomaisella on määräyskokoelma viranomaisen päätöksellä annettavien määräysten julkaisemista varten. Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentissa on ehdotettu säädettäväksi pääsäännöstä, jonka mukaan valtion muun viranomaisen määräykset julkaistaan asianomaisen viranomaisen määräyskokoelmassa siten kuin määräysten julkaisemisesta erikseen säädetään. Valtion viranomainen olisi ehdotetun säännöksen yhteydessä ymmärrettävä laajasti siten, että viranomaisella tarkoitetaan ministeriöiden alaisten hallintoviranomaisten lisäksi valtion muitakin viranomaisia. Tässä suhteessa ehdotus poikkeaa normilaista, jota sovelletaan vain ministeriöiden ja niiden alaisten hallintoviranomaisten antamiin määräyksiin. Valtion muulla viranomaisella, jolle on osoitettu tai osoitetaan toimivaltaa antaa tässä laissa tarkoitettuja määräyksiä, tulisi siten olla määräyskokoelma määräysten julkaisemista varten.

Määräyskokoelmissa julkaistaan mainittujen asetusten ja määräysten lisäksi myös ohjeita, päätöksiä ja tiedonantoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Yksityiskohtaisemmat säännökset määräyskokoelmissa julkaistavista asiakirjoista sisältyvät lain 4 §:ään.

Viranomaisilla voisi nykyiseen tapaan olla myös yhteinen määräyskokoelma, koska viranomaisen oman määräyskokoelman ylläpitäminen ei vastaisuudessaakaan ole kaikissa tapauksissa tarpeen. Asianomainen ministeriö päättäisi kuitenkin tapauskohtaisesti alaistensa viranomaisten yhteisestä määräyskokoelmasta. Asiasta ehdotetaan otettavaksi säännös pykälän 2 momenttiin. Ehdotus vastaa viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetun valtioneuvoston päätöksen eli normipäätöksen 3 §:n 1 momentin toista virkettä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi viranomaisen oikeudesta antaa määräyskokoelmansa ylläpitäminen valtion toisen viranomaisen tehtäväksi, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä. Ehdotus vastaa näiltäkin osin nykytilaa. Kaikissa tapauksissa ei ole välttämätöntä, että viranomainen huolehtii itse määräyskokoelmansa ylläpitämisestä. Jos esimerkiksi viranomaiselle on osoitettu toimivaltaa antaa määräyksiä vain joistakin asioista, voi määräyksistä tiedottaminen olla tehokkaampaa toisen vi-

ranomaisen määräyskokoelman välityksellä. Määräyskokoelmaa ylläpitävästä viranomaisesta päättäisivät näissä tapauksissa asianomaiset viranomaiset itse. Ministeriö voisi kuitenkin päättää asiasta toisin ja määrätä alaisensa viranomaisen pitämään kokoelmaa yllä. Ministeriö voisi osoittaa alaisen viranomaisen määräyskokoelman ylläpitämisen myös jonkin kolmannen viranomaisen tehtäväksi.

2 §. *Lain toissijaisuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain toissijaisuudesta suhteessa Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettuun lakiin.

Ministeriön asetukset julkaistaan pääsäännön mukaan Suomen säädöskokoelmassa ja vain säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 4 kohdassa ja 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa asianomaisen ministeriön määräyskokoelmassa. Ministeriön asetusten julkaisemiseen sovelletaan siten ensisijaisesti Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettua lakia.

Valtion muun viranomaisen määräykset taas julkaistaan asianomaisessa määräyskokoelmassa. Viranomaisen määräykset kuitenkin voidaan julkaista määräyskokoelman lisäksi tai sen sijasta säädöskokoelmassa siten kuin säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 5 §:ssä on ehdotettu säädettäväksi. Selvää on, että Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettua lakia sovelletaan viranomaisen määräyksiin, joiden julkaisemisesta säädöskokoelmassa on erikseen säädetty tai päätetty.

3 §. *Määräykset.* Pykälä sisältää laissa tarkoitettujen määräysten määritelmän.

Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettun lain 5 §:ssä sanaa määräys käytetään muodollisessa ja lainsäädäntöteknisessä merkityksessä asetus-sanana vastineena siten kuin mainitun pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty. Vain tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriöt voivat antaa asetuksia. Muut viranomaiset sen sijaan käyttävät niille osoitettua norminantovaltaa antamalla määräyksiä. Aineelliselta luonteeltaan viranomaisen määräyksellä annettavat normit voivat määräysten antamiseen valtuuttavasta lain säännöksistä riippuen olla joko lainsäädäntövallan alaan kuuluvia oikeussääntöjä tai toimeenpanovallan alaan kuuluvia hallinnollisia määräyksiä. Lainsäädäntöteknisessä merkityksessä käytetyllä sanalla määräys ei säädöskokoelmaa koskevassa lakiehdotuksessa ole tarkoitettu

viitata viranomaisen antamien normien ai-neelliseen luonteeseen, koska viranomaisten määräyksiä ei ehdotetun pääsäännön mukaan julkaistaisi säädöskokoelmassa, vaan asianomaisessa määräyskokoelmassa siten kuin nyt esillä olevassa laissa ehdotetaan erikseen säädettäväksi.

Viranomaisten määräysten julkaisemisesta annettavassa laissa käytettävä sana määräys on syytä määritellä säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettua lakia täsmällisemmin, jotta julkaistavat määräykset voitaisiin erottaa niistä, joita laissa ei edellytetä julkaistaviksi. Ehdotetun määritelmän mukaisesti julkaisemisvelvollisuus koskisi perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettujen oikeussääntöjen lisäksi nykyiseen tapaan muita viranomaisen antamia velvoittavia yleisiä sääntöjä. Määräys voi velvoittaa viranomais-ta taikka yksityistä henkilöä tai yhteisöä. Yleisellä säännöllä viitataan sääntöön, jota on noudatettava ja sovellettava määräyksessä tarkoitetuissa yksittäisissä tapauksissa. Pelkäämään viranomaisen sisäisiksi annettuja hallinnollisia määräyksiä ei kuitenkaan pidettäisi laissa tarkoitettuina määräyksinä eivätkä ne siten vastaisuudessaakaan kuuluisi julkaisemisvelvollisuuden piiriin. Sisäiset määräykset kohdistuvat asianomaisen viranomaisen omiin virkamiehiin ja koskevat viranomaisen omaa toimintaa tai työnjakoa viranomaisen sisällä. Myös puolustusvoimien ohjesäännöt ja niitä vastaavat määräykset olisivat laissa tarkoitettuja sisäisiä määräyksiä. Lailla ei kuitenkaan ole tarkoitus estää viranomaisen sisäisten määräysten julkaisemista määräyskokoelmassa, vaan asianomainen viranomainen voisi päättää tällaisten määräysten julkaisemisesta erikseen. Asiallisesti ehdotus vastaa normilain 3 §:n 1 momentin nykyistä määritelmää. Mainitun lain 2 §:n 3 momentin mukaan lakia sovelletaan viranomaisen sisäisiin määräyksiin siltä osin kuin valtioneuvosto niin määrää. Asiasta ei nykyisin ole voimassa valtioneuvoston antamia erityisiä säännöksiä eikä ehdotus siten merkitse muutosta nykytilaan.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi ohjeen määritelmää. Ohje on siten ymmärrettävä yleiskielen tarkoittamalla tavalla johonkin menettelyyn tai toimintaan opastavaksi lausumaksi, neuvoksi tai kehotukseksi. Viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annetun lain 3 §:n 2 momentissa ohjeet on määritelty viranomaisen päättämiksi yleisiksi säännöiksi, jotka eivät ole velvoittavia. Asiallisesti

nykyisessä laissa kuitenkin tarkoitetaan ohjeilla samaa kuin yleiskielessä. Nimenomais-ta ohjeen määritelmää ei siten voida pitää välttämättömänä. Lisäksi on jossain määrin pulmallista määritellä ohje "yleiseksi säännöksi, joka ei ole velvoittava", koska sääntöön liittyy aina yleinen velvoittavuus.

Normilain eräänä tavoitteena on ollut rajoittaa valtion hallintoviranomaisten ohjeiden antamista. Tavoitteena on mainittua lakia koskevan esityksen (HE 7/1989 vp, s. 11) mukaan ollut luopua ohjeista korvaamalla ne suosituksilla taikka oppailla ja tiedotteilla. Ohjeita koskevan määritelmän sisällyttämistä lakiin ei näistäkään syistä ole enää tarpeellista. Toisaalta ministeriöiden ja keskushallintoviranomaisten on esimerkiksi lainsäädännön uudistamisen yhteydessä vastaisuudessaakin tarpeen antaa neuvoja ja ohjeita valtion muille viranomaisille. Sen vuoksi lain säännöksiä sovellettaisiin viranomaisen antamiin merkitykseltään yleisiin ohjeisiin siten kuin asianomaisissa pykälissä ehdotetaan säädettäväksi.

4 §. *Määräyskokoelmassa julkaistavat asetukset, määräykset ja ohjeet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi määräyskokoelmassa julkaistavista asetuksista ja määräyksistä sekä niiden julkaisemisajankohdasta. Lisäksi pykälä sisältää säännöksen ministeriön ja muun viranomaisen oikeudesta päättää erikseen antamiensa merkitykseltään yleisten ohjeiden samoin kuin muiden päätösten tai tiedonantojen julkaisemisesta määräyskokoelmassa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan asianomaisessa määräyskokoelmassa julkaistetaan ministeriön muut kuin Suomen säädöskokoelmassa julkaistavat asetukset. Pääsääntö on, että ministeriön asetukset julkaistaan säädöskokoelmassa siten kuin sitä koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 4 kohdassa on ehdotettu säädettäväksi. Asetuksen antamiseen valtuuttavalla lailla voidaan kuitenkin säätää ministeriön asetuksen julkaisemisesta säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa, minkä lisäksi ministeriö voisi Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi ehdotetun lain 4 §:n nojalla myös itse päättää yleiseltä merkitykseltään vähäisen ministeriön asetuksen julkaisemisesta määräyskokoelmassa säädöskokoelman sijasta. Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetaan siten ministeriön asetuksia, joiden julkaisemisesta määräyskokoelmassa on säädetty asetuksen antamiseen valtuuttavalla lailla

tai päätetty erikseen Suomen säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitetun lain 4 §:n nojalla.

Momentin 2 kohdassa säädetään valtion muun viranomaisen määräysten julkaisemisesta asianomaisessa määräyskokoelmassa. Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 5 §:ssä tarkoitetun pääsäännön mukaan viranomaisen määräykset julkaistaan määräyskokoelmassa. Määräysten antamiseen valtuuttavalla lailla voidaan kuitenkin säätää määräysten julkaisemisesta määräyskokoelman lisäksi tai sijasta säädöskokoelmassa. Asianomainen viranomainen voisi myös erikseen päättää antamiensa merkitykseltään yleisten määräysten julkaisemisesta määräyskokoelman lisäksi tai sen sijasta säädöskokoelmassa.

Pääsääntö siten on, että viranomaisen määräykset julkaistaan asianomaisessa määräyskokoelmassa. Määräykset julkaistaan määräyskokoelmassa myös silloin, kun ne on valtuuttavan lain tai viranomaisen erikseen tekemän päätöksen mukaan julkaistava määräyskokoelman lisäksi säädöskokoelmassa. Määräyksiä ei sen sijaan momentin 2 kohdan mukaan julkaista määräyskokoelmassa, jos määräykset on niiden antamiseen valtuuttavan lain tai viranomaisen erikseen tekemän päätöksen mukaan julkaistava pelkästään säädöskokoelmassa. Määräysten kaksinkertaista julkaisemista ei nimittäin kaikissa tapauksissa voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston, ministeriön ja valtion muun viranomaisen oikeudesta päättää erikseen antamiensa merkitykseltään yleisten ohjeiden sekä valtioneuvoston, ministeriön tai viranomaisen muun päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta määräyskokoelmassa. Ministeriöt ja valtion keskushallintoviranomaiset antavat valtion muille viranomaisille neuvoja ja ohjeita lähinnä lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvistä toimialaansa kuuluvista asioista. Ohjeistuksen tarve korostuu lainsäädännön uudistamisen yhteydessä, kuten erilaisissa siirtymävaiheen tilanteissa. Tällöin ohjeilla on vain harvoin yleisempää merkitystä.

Ministeriön ja muun viranomaisen pysyvämiksi tarkoittamat neuvot ja ohjeet tulisi vastaisuudessaakin pyrkiä antamaan oppaina ja tiedotteina. Oppaan tai tiedotteen muotoon laadittuja neuvoja ja ohjeita ei vastaisuudessaan julkaista määräyskokoelmassa, vaan

niitä julkistetaan ja pidetään saatavilla muulla tavoin. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaisempaa antaa neuvoja esimerkiksi yleisohjeen muodossa. Tällöin ministeriö tai muu viranomainen voisi erikseen päättää antamiensa ohjeiden julkaisemisesta asianomaisessa määräyskokoelmassa, jos niitä on pidettävä merkitykseltään yleisinä. Ohjeet ovat merkitykseltään yleisiä, jollei niitä ole annettu vain tiettyä tilannetta tai tapausta varten ja jos ne eivät ole pelkästään hallinnon sisäisiä.

Momentin mukaan valtioneuvosto, ministeriö ja valtion muu viranomainen voisi päättää erikseen myös muun päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta asianomaisessa määräyskokoelmassa. Päätöksen julkaiseminen määräyskokoelmassa voi joissakin tapauksissa olla tehokas tiedottamisen tapa. Tästä voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun jotakin alaa koskeva päätös on määräyskokoelman välityksellä saatettavissa alalla toimivien tiedoksi. Myös muun tiedonannon julkaiseminen määräyskokoelmassa voi joissakin tapauksissa olla tarpeen. Valtioneuvoston yleisistunnon päätöksiä voitaisiin tarvittaessa julkaista asianomaisen ministeriön määräyskokoelmassa.

Pykälän 3 momentti sisältää julkaisemisajankohtaa koskevan säännöksen, jonka mukaan 1 momentissa tarkoitetut asetukset ja määräykset on julkaistava määräyskokoelmassa viipymättä niiden antamisen jälkeen. Ehdotus ei merkitse muutosta nykytilaan.

5 §. *Julkaisemiskielet.* Pykälä sisältää säännökset määräyskokoelmissa julkaistavien asetusten, määräysten ja muiden asiakirjojen ja tiedonantojen julkaisemiskielistä.

Pykälän 1 momentin mukaan määräyskokoelmassa julkaistavat asetukset ja määräykset sekä muut asiakirjat ja tiedonannot julkaistaan samanaikaisesti suomeksi ja ruotsiksi. Ehdotus vastaa viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annetun lain 6 §:n 2 momenttia. Lakiin on edelleen tarpeen ottaa nimenomainen säännös asiakirjan suomen- ja ruotsinkielisen tekstin samanaikaisesta julkaisemisesta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan viitattavaksi saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annettuun lakiin siten, että määräyskokoelmassa julkaistaan asetusten, määräysten ja muiden asiakirjojen ja tiedonantojen saamenkielisiä käännöksiä sen mukaan kuin mainitussa laissa säädetään. Ehdotettu

säännös vastaa säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 11 §:n 3 momenttia.

6 §. *Julkaisemistapa.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset määräyskokoelmien julkaisemistavasta.

Pykälän 1 momentin mukaan määräyskokoelmaa ylläpitävän viranomaisen on pidettävä siinä julkaistuja voimassa olevia asetuksia ja määräyksiä tallenteina yleisön saatavilla. Tallenteet voisivat siten olla painettuja, monistettuja tai muulla tavoin valmistettuja. Ehdotuksessa tarkoitettu velvollisuus pitää tallenteita yleisön saatavilla koskisi vain voimassa olevia asetuksia ja määräyksiä. Kumotut asetukset ja määräykset ovat julkisia asiakirjoja, joihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Siten on selvää, että jokaisella on oikeus saada tieto myös tällaisesta asiakirjasta. Määräyskokoelmaa ylläpitävä viranomainen sen sijaan ei olisi velvollinen pitämään yleisön saatavilla tallenteita asetuksista ja määräyksistä, jotka on kumottu tai joiden voimassaolo on muuten päättynyt.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi määräyskokoelmassa julkaistujen ministeriön asetusten ja valtion muun keskushallintoviranomaisten määräysten pitämisestä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla. Ehdotettu säännös on uusi. Nykyisin Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:ssä tarkoitettut ministeriön päätökset samoin kuin keskushallinnon muiden viranomaisten määräykset rekisteröidään oikeusministeriön hallinnassa olevan oikeudellisen tietojärjestelmän sisältämään yleiseen rekisteriin, mutta mainittujen asetusten ja määräysten tekstiä ei julkaista tietoverkossa. Vastaisuudessa määräyskokoelmassa julkaitavien ministeriön asetusten ja muun keskushallintoviranomaisen määräysten tekstit olisi pidettävä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla, jolloin asetuksia ja määräyksiä ei enää olisi tarpeen erikseen rekisteröidä. Näiltä osin määräyskokoelmia julkaistaisiin siten tietoverkossa samaan tapaan kuin Suomen säädöskokoelmaa ja sen sopimussarjaa, joiden osalta vastaava säännös sisältyy säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 12 §:n 2 momenttiin.

Säännös määräysten julkaisemisesta tietoverkossa ei koskisi valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten antamia määräyksiä. Selvää kuitenkin on, että myös nämä viranomaiset voivat julkaista antamansa määräykset tietoverkossa, jolloin erillisen rekisterin

ylläpitäminen kävisi näiltäkin osin tarpeettomaksi. Lain 9 §:ään ehdotetaankin otettavaksi säännös, jonka mukaan valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen on pidettävä antamistaan määräyksistä julkista rekisteriä vain, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ovat tietoverkossa yleisön saatavilla.

Ministeriön asetusten ja valtion muun keskushallintoviranomaisten määräysten julkaisemisesta tietoverkossa ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoitus on, että määräyskokoelmassa julkaistavat ministeriön asetukset ja valtion muun keskushallintoviranomaisen antamat määräykset toimitetaan oikeusministeriölle, joka pitää mainitut asetukset ja määräykset tietoverkossa maksutta saatavilla. Määräykset voitaisiin toimittaa oikeusministeriölle myös tietoverkon välityksellä. Asetusluonnoksen mukaan valtion keskushallintoviranomainen voisi lisäksi julkaista antamia määräyksiä tietoverkossa muullakin tavalla kuin oikeusministeriön tietojärjestelmän kautta.

Pykälän 3 momentti sisältää erityistä tiedottamisvelvollisuutta koskevan säännöksen, joka täydentää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 5 luvun säännöksiä. Ehdotuksen mukaan ministeriön ja muun viranomaisen on tiedotettava antamistaan määräyskokoelmassa julkaistuista asetuksista ja määräyksistä erityisesti niille, joita ne koskevat, sekä saatettava asetukset ja määräykset tiedoksi niitä soveltaville viranomaisille. Selvää on, että momentissa tarkoitettu erityinen tiedottamisvelvollisuus koskee myös asetusten ja määräysten muutoksia samoin kuin viranomaisen päätöstä aikaisemmin antamiensa määräysten kumoamisesta. Asiallisesti ehdotus vastaa viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetun valtioneuvoston päätöksen 8 §:n 1 momenttia.

Julkaisemistapaa koskevan pykälän säännökset koskisivat soveltuvin osin myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ohjeita, päätöksiä ja tiedonantoja. Asiasta ehdotetaan otettavaksi säännös pykälän 4 momenttiin. Siten myös ministeriön tai muun viranomaisen erikseen tekemän päätöksen perusteella määräyskokoelmassa julkaistuja merkitykseltään yleisiä ohjeita sekä muita päätöksiä ja tiedonantoja olisi pidettävä tallenteina yleisön saatavilla. Ohjeista, päätöksistä ja tiedonannoista olisi myös tiedotettava siten kuin py-

kälän 3 momentissa säädetään. Määräyskoelmassa julkaistavat ohjeet, päätökset ja tiedonannot olisi lisäksi pidettävä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Asetusluonnoksen mukaan ministeriön tai valtion muun keskushallintoviranomaisen päätöksellä määräyskoelmassa julkaistava ohje, päätös tai tiedonanto on toimitettava oikeusministeriölle tietoverkossa julkaisemista varten.

7 §. *Määräysten voimaantulo.* Pykälä sisältää määräysten voimaantuloa koskevat säännökset. Säädösten osalta vastaava säännös sisältyy säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 7 §:ään, joka koskee myös ministeriön asetuksia.

Määräyksistä tulee säädösten tapaan käydä ilmi niiden voimaantuloajankohta. Jollei määräyksiä ole julkaistu viimeistään niissä mainittuna voimaantuloajankohtana, ne tulevat voimaan julkaisemispäivänä. Ehdotetut säännökset vastaavat viranomaisten määräyksistä ja ohjeista annetun lain 7 §:ää.

Määräykset katsotaan julkaistuksi, kun ne ovat lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tallenteina yleisön saatavilla. Lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa määräysten on lisäksi oltava tietoverkossa yleisesti saatavilla, jotta ne voitaisiin katsoa tässä laissa tarkoitettulla tavalla julkaistuksiksi.

8 §. *Määräyksiin merkittävät tiedot.* Pykälä sisältää viranomaisten määräyksiä ja ohjeita koskevista toimenpiteistä annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:ää asiallisesti vastaavat säännökset määräyksiin merkittävistä tiedoista. Ehdotetut säännökset eivät siten merkitse muutosta nykytilaan.

Pykälän 1 momentin mukaan määräyksissä tulee olla niiden asiasisällön ilmaiseva otsikko ja määräyksistä tulee 7 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti käydä ilmi niiden voimaantuloajankohta. Lisäksi määräyksistä tulee ilmetä:

- 1) säännökset, joihin viranomaisen toimivalta määräysten antamiseen perustuu;
- 2) määräykset antanut viranomainen;
- 3) määräysten antopäivä;
- 4) määräysten numero asianomaisessa määräyskoelmassa tai muu määräysten yksilöimiseksi tarvittava tieto;
- 5) määräysten voimassaoloaika;
- 6) viranomainen tai yksikkö, joka antaa tarkempia tietoja määräyksistä ja jolta määräykset ovat tallenteina saatavissa; sekä
- 7) määräyksillä kumottavat tai muutettavat

vat aikaisemmat määräykset.

Nykyisestä poiketen määräyksiin ei vastaisuudessa tehtäisi merkintää niiden sitovuudesta eikä määräysten kohderyhmistä. Määräyskoelmassa julkaistavat määräykset ovat lain 3 §:ssä tarkoitettujen määritelmän mukaan oikeussääntöjä tai muita velvoittavia yleisiä sääntöjä, joten määräysten sitovuudesta ei ole tarpeen tehdä erillistä merkintää. Oikeussääntöjen ja muiden yleisten sääntöjen henkilöllinen soveltamisala taas tulee ilmetä määräysten sisällöstä eikä erillisistä merkinnöistä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuussäännös, jonka nojalla määräyskoelmien ylläpitämiseksi ja määräyksistä tiedottamiseksi tarpeellisista määräyksiin merkittävistä muista tiedoista voitaisiin tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden nojalla annettavalla asetuksella voitaisiin säätää myös säädöksiin ja muihin määräyksiin viittavien tietojen merkitsemisestä. Oikeusministeriön asetuksella voitaisiin lisäksi antaa tarkempia säännöksiä merkintätavoista. Vastaava valtuutus sisältyy säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 16 §:n 3 momenttiin.

9 §. *Alue- ja paikallishallintoviranomaisen määräysten rekisteröiminen.* Pykälä sisältää säännökset valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen määräysten rekisteröinnistä.

Ehdotuksessa on lähdetty siitä, että viranomaisten määräyksistä on vastaisuudessa pidettävä rekisteriä vain, jos määräykset eivät ole tietoverkossa yleisesti saatavilla. Määräyksistä tiedottamiseksi ei nimittäin ole tarpeen pitää erillistä rekisteriä silloin, kun rekisteriin merkittävät tiedot julkaistaan muutenkin tietoverkossa. Määräyskoelmissa julkaistuja ministeriön asetuksia ja valtion muiden keskushallintoviranomaisten määräyksiä ei näin ollen enää rekisteröitäisi, koska mainitut asetukset ja määräykset on lain 6 §:n 2 momentin mukaan pidettävä maksutta tietoverkossa yleisön saatavilla. Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten antamien määräysten osalta rekisteröintivelvollisuus sen sijaan säilyisi, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole näidenkin määräysten osalta tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ovat tietoverkossa yleisön saatavilla. Erillisen rekisterin ylläpitämisvelvollisuus ei näin ollen koskisi alue- tai paikallishallintoviranomaista, jonka määräykset ovat tietoverkossa saatavilla. Julkisen rekis-

terin pitämistä koskeva perussäännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentti sisältää valtuussäännöksen, jonka mukaan rekisterin ylläpitämisestä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetusluonnoksen mukaan rekisteröintivelvollisuuden piiriin kuuluvat valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen määräykset rekisteröidään viranomaisen määräämällä tavalla, kuten nykyisinkin. Määräyksiä ei vastaisuudessaan rekisteröitäisi oikeusministeriön ylläpitämään yleiseen rekisteriin, joka on nykyisinkin tarkoitettu vain ministeriöiden ja valtion muiden keskushallintoviranomaisten määräysten ja ohjeiden rekisteröimiseen. Asetukseen on tarkoitus ottaa myös asiallisesti nykyistä vastaavat säännökset rekisteriin merkittävistä tiedoista.

10 §. *Ohjeet.* Pykälä sisältää säännöksen lain 7–9 §:n soveltumisesta myös lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen merkitykseltään yleisten ohjeiden julkaisemiseen määräyskokoelmassa.

Lain 4 §:n 2 momentin mukaan ministeriö ja valtion muu viranomainen voi erikseen päättää antamiensa merkitykseltään yleisten ohjeiden julkaisemisesta määräyskokoelmassa. Tällöin ohjeiden julkaisemisessa olisi soveltuvin osin noudatettava määräysten voimaantuloa (7 §), määräyksiin merkittäviä tietoja (8 §) ja määräysten rekisteröintiä (9 §) koskevia tämän lain säännöksiä. Rekisteröintivelvollisuus koskisi ohjeidenkin osalta vain valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisia ja niitäkin vain silloin, jos ohjeet eivät ole tietoverkossa saatavilla. Julkaisemiskielä (5 §) ja julkaisemistapaa (6 §) koskevien säännösten soveltumisesta ohjeisiin ehdotetaan säädettäväksi lain asianomaisissa pykälissä, joita ohjeiden lisäksi sovelletaan myös määräyskokoelmissa julkaistaviin muihin päätöksiin ja tiedonantoihin.

11 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälä sisältää tavanomaisen valtuussäännöksen, jonka nojalla tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan tarvittaessa antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §. *Voimaantulo.* Pykälän mukaan laki tulisi voimaan samana päivänä kuin uusi Suomen perustuslaki eli 1 päivänä maaliskuuta 2000.

13 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältää siirtymäsäännökset tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien ministeriön päätösten ja valtion muun viranomaisen määräysten ja

ohjeiden toimittamisesta tietoverkossa yleisön saataville sekä nykyisten määräysrekisterien ylläpitämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:ssä tarkoitettut määräyskokoelmassa julkaistut ministeriön päätökset sekä valtion muun keskushallintoviranomaisen määräykset on pyrittävä toimittamaan tietoverkossa maksutta yleisön saataville. Lain 6 §:n 2 momentissa säädetään ministeriön asetusten ja valtion muun keskushallintoviranomaisen määräysten julkaisemisesta tietoverkossa. Säännös koskee vain lain voimaantulon jälkeen annettavia ministeriön asetuksia ja viranomaisen määräyksiä. Myös ennen lain voimaantuloa annetut voimassa olevat asetukset ja määräykset on kuitenkin tärkeää toimittaa tietoverkossa saataville. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettuja ministeriöiden päätöksiä ja valtion keskushallinnon muiden viranomaisten määräyksiä on rekisteröity oikeusministeriön ylläpitämään yleiseen rekisteriin kaikkiaan noin 3 800. Näiden asiakirjojen siirtäminen tietoverkossa saataville on aikaa vievä hanke, minkä vuoksi siirtämisvelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi riittävän joustavasti.

Pykälän 2 momentti sisältää rekisteröintivelvollisuutta koskevat siirtymäsäännökset. Ehdotuksen mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevista 1 momentissa tarkoitetuista ministeriön päätöksistä sekä valtion muun viranomaisen antamista määräyksistä ja ohjeista pidetään julkista rekisteriä, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että päätökset, määräykset ja ohjeet ovat tietoverkossa yleisön saatavilla.

Ministeriöiden päätökset ja keskushallinnon muiden viranomaisten antamat määräykset ja ohjeet rekisteröidään nykyisin oikeusministeriön hallinnassa olevan oikeudellisen tietojärjestelmän sisältämään yleiseen rekisteriin. Alue- ja paikallishallintoviranomaisten määräykset ja ohjeet rekisteröidään asianomaisen viranomaisen määräämällä tavalla, ei kuitenkaan mainittuun yleiseen rekisteriin. Asiaa koskevat säännökset sisältyvät normilain 8 §:ään sekä valtioneuvoston antamaan normipäätökseen. Valtioneuvoston päätöksen voimassaoloaika on tosin päättynyt 31 päivänä joulukuuta 1996.

Ehdotetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan määräyskokoelmassa julkaistuja ministeriön

asetuksia ja valtion muun keskushallintoviranomaisen määräyksiä pidetään maksutta tietoverkossa yleisön saatavilla. Sama koskee ministeriön ja muun keskushallintoviranomaisen antamia määräyskokoelmassa julkaistuja merkitykseltään yleisiä ohjeita. Näiltä osin erillisen rekisterin pitäminen olisi siten vastaisuudessa tarpeetonta. Ennen lain voimaantuloa annettujen voimassa olevien päätösten, määräysten ja ohjeiden osalta rekisteröintivelvollisuus on kuitenkin tarpeen säilyttää kunnes asianomaisen ministeriön tai viranomaisen mainitut asiakirjat on siirretty kattavasti tietoverkossa saataville.

Laissa ei ole ehdotettu säädettäväksi valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten velvollisuudesta julkaista antamia määräyksiä tai ohjeita tietoverkossa. Selvää kuitenkin on, että myös nämä viranomaiset voivat käyttää tietoverkkoa määräystensä ja ohjeittensa julkaisemiseen. Tällöin erillisen rekisterin pitäminen olisi näiltäkin osin tarpeetonta. Muussa tapauksessa valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen olisi lain 9 ja 10 §:n mukaisesti vastaisuudessakin pidettävä antamista määräyksistä ja merkitykseltään yleisistä ohjeista julkista rekisteriä. Näin ollen myös tämän lain voimaan tullessa voimassa olevista valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen antamista määräyksistä ja ohjeista olisi pidettävä julkista rekisteriä, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ja ohjeet on asianomaisen viranomaisen osalta toimitettu kattavasti tietoverkossa yleisön saataville.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valtuudesta, jonka nojalla tarkemmat säännökset rekisterin ylläpitämisestä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista voitaisiin siirtymävaiheenkin osalta antaa valtioneuvoston asetuksella.

Asetusluonnoksen mukaan asetuksen voimaan tullessa voimassa olevat Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 2 b §:ssä tarkoitettujen määräyskokoelmassa julkaistut ministeriön päätökset sekä valtion muun keskushallintoviranomaisen määräykset rekisteröidään oikeusministeriön ylläpitämään yleiseen rekisteriin kunnes mainitut asetukset ja määräykset on asianomaisen ministeriön tai viranomaisen osalta julkaistu oikeusministeriön tietojärjestelmässä. Sama koskisi asetuksen voimaan tullessa voimassa olevia ministeriön tai valtion muun keskushallintoviranomaisen antamia merkitykseltään yleisiä ohjeita.

siä ohjeita.

Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden rekisteröinnistä ei ole tarpeen antaa erityisiä siirtymäsäännöksiä, koska näiltä osin rekisteröintivelvollisuudesta on ehdotettu säädettäväksi lain 9 ja 10 §:ssä.

1.3. Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa

12 §. Saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n 1 momentissa säädetään nykyisin saamelaisia erityisesti koskevien lakien, asetusten ja säädöskokoelmassa julkaistavien valtioneuvoston ja ministeriöiden päätösten sekä muiden säädöskokoelmassa julkaistaviksi säädettyjen päätösten, kuulutusten ja tiedonantojen sekä viranomaisen määräyskokoelmassa julkaitavien määräysten julkaisemisesta. Mainitut säädökset ja muut asiakirjat julkaistaan myös saamenkielisinä käännöksinä valtioneuvoston taikka päätöksen tai määräyksen antaneen ministeriön niin päättäessä.

Pykälän 1 momentti ehdotetaan tarkistettavaksi osittain asetuksen antamista ja lainsäädäntövallan siirtämistä koskevan uuden perustuslain 80 §:stä johtuvista syistä ja osittain Suomen säädöskokoelmaa sekä ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisen määräyskokoelmia koskevien lakiehdotusten johdosta. Ehdotetut tarkistukset ovat lainsäädäntötekniisiä. Voimassa olevan pykälän asiasisältöä ei siten ole tarkoitus muuttaa. Nykyisestä poiketen pykälässä kuitenkin mainittaisiin erikseen myös valtiosopimukset.

1.4. Laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä

2 a §. Eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain 2 a §:n 2 momentissa viitataan nykyisin lain julkaisemista koskevaan hallitusmuodon 20 §:n 2 momentin säännökseen. Viittaussäännöksen tarkistaminen on uuden perustuslain voimaantulon johdosta tarpeen. Säännös on asianmukaista muotoilla siten, ettei siinä viitata perustuslakiin. Ehdotuksen mukaan mainitun lain 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja

niitä rikottaessa sovellettavista rangaistus-säännöksistä annetaan tieto Suomen säädös-kokoelmassa julkaistavalla ulkoasiainminis-terion ilmoituksella.

Ehdotus ei merkitse muutosta nykyiseen käytäntöön, sillä voimassa olevassa laissa tarkoitettu ulkoasiainministeriön ilmoitus julkaistaan nykyisinkin nimenomaan säädös-kokoelmassa eikä sopimussarjassa. Tällainen on esimerkiksi ulkoasiainministeriön ilmoitus rangaistussäännöksistä joita sovelletaan rikottaessa neuvoston asetusta jugoslavia-laisia liikenteenharjoittajia koskevasta lento-kiellosta Jugoslavian liittotasavallan ja Eu-roopan yhteisön välillä (690/1998).

Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuk-sen 15 §:n mukaan lain 13 §:n 2 ja 3 mo-mentin säännökset säädöksen jul-kaisemisajankohdasta koskevat soveltuvin osin säädöskokoelmassa julkaistavaa mää-räystä sekä muuta päätöstä ja tiedonantoa. Mainitut säännökset koskevat siten myös säädöskokoelmassa julkaistavaa ulkoasiain-ministeriön ilmoitusta, joka näin ollen on julkaistava hyvissä ajoin ennen ilmoituksessa tarkoitettujen asetusten voimaantuloa, jollei mainittujen asetusten antamisen ajankohdasta muuta johdu. Jos taas ilmoitusta ei ylivoi-maisen esteen tai muun painavan syyn vuok-si voida ennen siinä tarkoitettujen asetusten voimaantuloa julkaista säädöskokoelman painetussa vihkossa, katsotaan ilmoituksen tulleen julkaistuksi, kun se on toimitettu tie-toverkossa tai säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 12 §:n 2 momentissa tarkoi-tettuna muuna tallenteena yleisön saataville. Ilmoitus on tällöin julkaistava painettuna niin pian kuin se on mahdollista. Ulkoasiain-ministeriön ilmoitukseen olisi myös muilta osin sovellettava säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 4 luvun säännöksiä.

1.5. Rahoitustarkastuslaki

Rahoitustarkastuslain (503/1993) 3 §:n 2 momentin mukaan rahoitustarkastukseen sovelletaan nykyisin normilakia. Säännös on ollut tarpeen sen vuoksi, että normilakia so-velletaan lain 2 §:n 1 momentin mukaan ministeriöiden lisäksi niiden alaisten hallin-toviranomaisten antamiin määräyksiin. Ra-hoitustarkastus on Suomen Pankin yhteydes-sä eikä se siten ole ministeriön alainen hal-lintoviranomainen.

Normilain voimassaolo päättyy 29 päivä-

nä helmikuuta 2000. Normilaki on ehdotettu korvattavaksi tämän esityksen lakiehdotuk-sessa 2 tarkoitettulla lailla ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräysko-koelmista, jota normilaista poiketen sovellet-taisiin valtion kaikkiin viranomaisiin. Rahoitustarkastuslain 3 §:n 2 momenttia ehdote-taan näin ollen muutettavaksi siten, että mo-mentista poistetaan normilakia koskeva sään-nös.

2. Tarkemmat säännökset

Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuk-sen 12 §:n 3 momentin mukaan val-tioneuvoston asetuksella säädettäisiin säädös-kokoelman ja sopimussarjan hakemistojen julkaisemisesta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa säännöksiä myös säädös-koelman ja sopimussarjan vihkoon tehtävistä merkinnöistä siten kuin lain 16 §:n 3 mo-mentissa on ehdotettu säädettäväksi. Oikeus-ministeriön asetuksella voitaisiin lisäksi an-taa tarkempia säännöksiä merkintätavoista. Lain 17 §:n 3 momentin mukaan valtioneu-voston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mainitussa pykälässä tarkoitetun julkaisemismääräyksen sisällöstä ja antami-sesta. Lisäksi laki sisältää tavanomaisen ase-tuksen antovaltuuden, jonka mukaan tarkem-pia säännöksiä lain täytäntöönpanosta voi-daan tarvittaessa antaa valtioneuvoston ase-tuksella.

Ministeriöiden ja valtion muiden viran-omaisten määräyskokoelmia koskevan la-kiehdotuksen mukaan valtioneuvoston ase-tuksella annettaisiin säännöksiä määräyksiin tehtävistä merkinnöistä siten kuin lain 8 §:n 2 momentissa on ehdotettu säädettäväksi. Li-säksi oikeusministeriö voisi myös määräys-ten osalta antaa tarkempia säännöksiä mer-kintätavoista. Valtion alue- ja paikallishallin-toviranomaisen määräyksiä koskevan rekiste-rin ylläpitämisestä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista säädettäisiin lain 9 §:n 2 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin lain 13 §:n 3 momentin siirtymäsään-nöksen mukaan säännöksiä myös nykyisten rekistereiden ylläpitämisestä ja rekistereihin merkittävistä tiedoista. Lisäksi laki sisältää tavanomaisen asetuksen antovaltuuden lain täytäntöönpanoa koskevien tarkempien sään-nösten antamisesta.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samaan aikaan Suomen perustuslain kanssa eli 1 päivänä maaliskuuta 2000.

4. Säättämisjärjestys

Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen 9 §:n mukaan valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä päättää, että muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää valtiosopimusta ei julkaista sopimussarjassa, jos sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä tai sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi Suomessa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä. Asianomaisen ministeriön on tällöin pidettävä valtiosopimus tietoverkossa tai muulla tavoin yleisön saatavilla, minkä lisäksi sopimussarjassa on julkaistava valtioneuvoston tai ministeriön ilmoitus viranomaisesta, jolta on saatavissa jäljennös valtiosopimuksesta ja joka antaa sopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Jos sopimusta ei julkaista sopimussarjassa, ei sopimuksen julkaisemiseen sovelleta säädöskokoelmasta annettavaksi tarkoitettua lain 4 luvun säännöksiä eikä näin ollen myöskään julkaisemiskieliiä koskevaa 11 §:ää. Vieraalla kielellä tehtyä valtiosopimusta ei siten näissä tapauksissa olisi välttämätöntä kääntää suomeksi ja ruotsiksi.

Perustuslain 95 §:n 3 momentin mukaan yleiset säännökset valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta annetaan lailla. Perustuslaissa ei näin ollen säädetä valtiosopimusten julkaisemisesta eikä siten myöskään siitä, että valtiosopimukset olisi julkaistava nimenomaan sopimussarjassa. Lait sen sijaan on perustuslain nimenomaisella säännöksellä edellytetty julkaistaviksi Suomen säädöskokoelmassa. Säädöskokoelmaa koskevan lakiehdotuksen säännös, jonka mukaan valtioneuvosto tai ministeriö voi erityisestä syystä päättää yleiseltä merkitykseltään vähäisen valtiosopi-

muksen julkaisemisesta muuten kuin sopimussarjassa, ei siten ole ristiriidassa uuden perustuslain kanssa.

Perustuslaissa ei säädetä nimenomaisesti myöskään valtiosopimusten julkaisemiskielistä. Näiltäkin osin yleiset säännökset annetaan lailla perustuslain 95 §:n 3 momentissa säädetyn valtuuden nojalla. Valtiosopimukset tulevat Suomessa voimaan asianomaisen sopimuksen todistusvoimaisilla kielillä. Sopimuksen suomen- ja ruotsinkieliset käännökset ovat siten epävirallisia silloin, kun suomi tai ruotsi ei ole sopimuksen todistusvoimainen kieli. Eduskunta ei esimerkiksi hyväksy sen toimivallan alaan kuuluvien valtiosopimusten epävirallisia käännöksiä (PeVL 2/1990 vp).

Valtiosopimuksen suomen- ja ruotsinkieliset käännöksillä on kuitenkin valtiosisäisesti tärkeä merkitys. Kansallisten kielten yhdenvertaista asemaa koskevien periaatteiden mukaisena lähtökohtana on pidettävä sitä, että valtiosopimukset julkaistaan suomen ja ruotsin kielillä. Vaatimusta ei kuitenkaan voitane pitää niin ehdottomana, etteikö muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää yleiseltä merkitykseltään vähäistä valtiosopimusta voitaisi erityisestä syystä pitää yleisön saatavilla vain sopimuksen todistusvoimaisella vieraalla kielellä. Ehdotetun säännöksen mukaan sopimussarjassa olisi näissä tapauksissa julkaistava ministeriön ilmoitus viranomaisesta, jonka tehtävänä olisi antaa sopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Hallituksen käsityksen mukaan säädöskokoelmaa koskeva laki voidaan edellä esitetyillä perusteilla käsitellä tavallisessa säättämisenjärjestyksestä. Ehdotus on kuitenkin syytä saattaa eduskunnan perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi. Tämä on tarpeen myös sen vuoksi, että ehdotetut lait liittyvät yleisemminkin uuden perustuslain voimaantuloon.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Suomen säädöskokoelmasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku**Yleiset säännökset****1 §***Suomen säädöskokoelma*

Säädösten julkaisemista varten on Suomen säädöskokoelma.

Säädöskokoelmassa on erillinen osa (*sopimussarja*) valtiosopimusten ja Suomen kansainvälisiä velvoitteita sisältävien muiden vastaavien asiakirjojen julkaisemista varten.

Säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistaan myös määräyksiä, päätöksiä ja tiedonantoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista säädetään erikseen.

2 luku**Säädöskokoelmassa julkaistavat säädökset, päätökset ja tiedonannot****2 §***Säädökset*

Säädöskokoelmassa julkaistaan:

- 1) lait;
- 2) eduskunnan työjärjestys samoin kuin eduskunnan täysistunnon eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemia toimielimiä varten hyväksymät ohje- ja jotosäännöt;
- 3) tasavallan presidentin ja valtioneuvoston asetukset; sekä
- 4) ministeriön asetukset, jollei 4 §:stä muuta johdu tai asetuksen antamiseen valtuuttavassa laissa toisin säädetä.

3 §*Valtiontaloutta koskevat eduskunnan päätökset*

Säädöskokoelmassa julkaistaan myös:

- 1) valtion talousarvio ja lisätalousarvio;
- 2) eduskunnan päätös talousarvioesityksen noudattamisesta väliaikaisena talousarviona; sekä
- 3) eduskunnan valtion talousarviosta tai lisätalousarviosta erillään tekemät valtiontaloutta koskevat päätökset.

4 §*Ministeriön asetuksen julkaiseminen määräyskokoelmassa*

Ministeriö voi erityisestä syystä päättää, että yleiseltä merkitykseltään vähäinen ministeriön asetus julkaistaan säädöskokoelman sijasta ministeriön määräyskokoelmassa. Säädöskokoelmassa on tällöin julkaistava asianomaisen ministeriön ilmoitus asetuksen julkaisemistavasta. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi, missä asetus on yleisön saatavilla ja milloin asetus tulee voimaan.

5 §*Viranomaisen määräykset*

Valtion muun viranomaisen määräykset julkaistaan asianomaisen viranomaisen määräyskokoelmassa siten kuin määräysten julkaisemisesta erikseen säädetään.

Viranomaisen määräykset julkaistaan määräyskokoelman lisäksi tai sijasta säädöskokoelmassa, jos määräysten antamiseen valtuuttavassa laissa niin säädetään. Viranomainen voi myös erikseen päättää, että sen antamat merkitykseltään yleiset määräykset julkaistaan määräyskokoelman lisäksi tai sijasta säädöskokoelmassa.

6 §

Muut päätökset ja tiedonannot

Lisäksi säädöskokoelmassa julkaistaan säädöskokoelmassa julkaistaviksi erikseen säädetyt päätökset ja tiedonannot samoin kuin eduskunnan säädöskokoelmassa julkaitaviksi erikseen määräämät eduskunnan hyväksymät eduskuntatyön järjestämistä tai eduskunnan valitsemia toimielimiä koskevat säädökset.

Valtioneuvosto tai ministeriö voi myös erikseen päättää valtioneuvoston, ministeriön tai muun viranomaisen merkitykseltään yleisen päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta säädöskokoelmassa.

7 §

Säädöksen voimaantulo

Lain voimaantulosta säädetään perustuslaissa.

Muusta säädöksestä tulee käydä ilmi, milloin se tulee voimaan. Jollei säädöstä ole julkaistu viimeistään siinä mainittuna voimaantuloajankohtana, se tulee voimaan julkaisemispäivänä.

3 luku

Sopimussarjassa julkaistavat valtiosopimukset, säädökset ja ilmoitukset

8 §

Valtiosopimukset

Sopimussarjassa julkaistaan:

1) Suomen valtiosopimukset sekä Suomen niihin tekemät varaukset, selitykset ja ilmoitukset, jollei tässä laissa toisin säädetä; ja

2) valtiosopimuksen irtisanomista samoin kuin sopimuksen soveltamisen tai täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevat päätökset.

Valtiosopimusten yhteydessä sopimussarjassa julkaistaan myös niiden säädöskokoelmassa julkaistut voimaansaattamislait -asetukset.

Mitä tässä laissa säädetään valtiosopimuksesta, koskee myös Suomen kansainväli-

siä velvoitteita sisältäviä muita vastaavia asiakirjoja.

9 §

Valtiosopimuksen julkaiseminen muuten kuin sopimussarjassa

Valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä päättää, että muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää valtiosopimusta ei julkaista sopimussarjassa, jos:

1) sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä; tai

2) sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi Suomessa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä.

Asianomaisen ministeriön on 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa pidettävä valtiosopimus tietoverkossa tai muulla tavoin yleisön saatavilla. Sopimussarjassa julkaistaan tällöin valtioneuvoston tai ministeriön ilmoitus viranomaisesta, jolta on saatavissa jäljennös valtiosopimuksesta ja joka antaa sopimuksesta tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

10 §

Suomen kansainvälisiä suhteita koskevat ilmoitukset

Sopimussarjassa julkaistaan 8 ja 9 §:ssä tarkoitettujen valtiosopimusten, päätösten ja ilmoitusten lisäksi sopimussarjassa julkaistaviksi erikseen säädetyt Suomen kansainvälisiä suhteita koskevat ilmoitukset.

Valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi myös erikseen päättää Suomen kansainvälisiä suhteita koskevan merkitykseltään yleisen ilmoituksen julkaisemisesta sopimussarjassa.

4 luku

Säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaiseminen

11 §

Julkaisemiskielet

Säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaan suomen ja ruotsin kielellä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Jos suomi tai ruotsi ei ole valtiosopimuksen todistusvoimainen kieli, sopimus julkaistaan lisäksi ainakin yhdellä todistusvoimaisella kielellä.

Säädöskokoelmassa ja sopimussarjassa julkaistaan säädösten, sopimusten ja tässä laissa tarkoitettujen muiden asiakirjojen ja tiedonantojen saamenkielisiä käännöksiä sen mukaan kuin saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään.

12 §

Julkaisemistapa

Säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa julkaistaan painettuina vihkoina.

Lisäksi säädöskokoelmaa ja sopimussarjaa pidetään tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla, ja niitä voidaan julkaista muina kuin 1 momentissa tarkoitettuina tallenteina.

Säädöskokoelman ja sopimussarjan hakemistojen julkaisemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Säädöksen julkaisemisajankohta

Laki on julkaistava säädöskokoelmassa viipymättä sen jälkeen kun tasavallan presidentti on allekirjoittanut lain ja asianomainen ministeri on sen varmentanut.

Muut säädökset on julkaistava säädöskokoelmassa hyvissä ajoin ennen niiden voimaantuloa, jollei säädöksen antamisen ajankohdasta muuta johdu.

Jos säädöstä ei ylivoimaisen esteen tai muun painavan syyn vuoksi voida ennen sen säädettyä voimaantuloajankohtaa julkaista 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla painettuna, säädöksen katsotaan tulleen julkaisuksi, kun se on toimitettu tietoverkossa tai 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuna muuna tallenteena yleisön saataville. Säädös on tällöin julkaistava painettuna niin pian kuin se on mahdollista.

14 §

Valtiosopimuksen julkaisemisajankohta

Valtiosopimus julkaistaan sopimussarjassa viipymättä sen jälkeen, kun Suomi on

saanut tiedon sopimuksen kansainvälisen voimaantulon ajankohdasta Suomen osalta.

15 §

Ilmoituksen, päätöksen ja tiedonannon julkaisemisajankohta

Mitä 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, koskee myös 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta sekä soveltuvin osin säädöskokoelmassa julkaistavaa määräystä sekä muuta päätöstä ja tiedonantoa.

16 §

Säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon tehtävät merkinnät

Säädöskokoelman kunkin vihkon alussa on otsikko "Suomen säädöskokoelma" sekä sisällysluettelo, jossa mainitaan säädöksen tai tiedonannon juokseva numero ja nimike. Vihkon alkuun merkitään myös vihkon julkaisemispäivä.

Sopimussarjan kunkin vihkon alussa on otsikko "Suomen säädöskokoelman sopimussarja". Muuten vihkoon merkitään 1 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot.

Säädöskokoelman ja sopimussarjan vihkoon voidaan merkitä muitakin vihkon ja siinä julkaistavien säädösten, sopimusten ja tiedonantojen yksilöimiseksi tarpeellisia sekä valtiopäiväasiakirjoihin ja säädöksiin ja määräyksiin viittaavia tietoja sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Oikeusministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä merkintätavoista.

17 §

Julkaisemismääräys

Säädöksen ja valtiosopimuksen julkaisemisesta säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa annetaan julkaisemismääräys, jonka tulee sisältää tiedot säädöskokoelman tai sopimussarjan vihkoon tehtävistä 16 §:ssä mainituista viittausmerkinnöistä sekä muista säädöksen tai sopimuksen julkaisemista varten tarpeellisista seikoista. Julkaisemismääräys annetaan myös tässä laissa tarkoitetun määräyksen, päätöksen ja tiedonannon jul-

kaisemisesta säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa.

Julkaisemismääräys osoitetaan sille, joka huolehtii säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen liittyvistä käytännön tehtävistä.

Julkaisemismääräyksen antaa valtioneuvoston tai muun viranomaisen asianomainen virkamies. Eduskunnan työjärjestyksen, 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettun ohje- ja jotosäännön sekä 3 §:ssä tarkoitettun eduskunnan päätöksen ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun eduskunnan hyväksymän säädöksen julkaisemismääräyksen antaa kuitenkin eduskunnan asianomainen virkamies.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä julkaisemismääräyksen sisällöstä ja antamisesta.

5 luku

Erinäiset säännökset

18 §

Säädöskokoelman julkaisemisesta ja jakelusta huolehtiminen

Oikeusministeriö vastaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisesta ja jakelusta. Tehtävässään ministeriö toimii yhteistyössä eduskunnan sekä valtioneuvoston kanslian ja ulkoasiainministeriön kanssa siten, että säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen liittyvät eri tahojen tarpeet tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Oikeusministeriö voi antaa säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemiseen ja jakeluun liittyviä käytännön tehtäviä muulle valtion viranomaiselle, laitokselle tai yhtiölle, yksityiselle henkilölle taikka yhteisölle tai säätiölle.

19 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 luku

Voimaantulo

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

Tällä lailla kumotaan kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta 14 päivänä toukokuuta 1982 annettu laki (360/1982) ja Suomen säädöskokoelmasta 17 päivänä lokakuuta 1980 annettu asetus (696/1980) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

21 §

Siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään, tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat säädöskokoelman ja sopimussarjan julkaisemisen ja jakelun käytännön tehtäviä koskevat järjestelyt ovat voimassa 31 päivään maaliskuuta 2003.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat säännökset ja määräykset Euroopan yhteisöjen säädöksiin viittaavien merkintöjen kirjoittamistavasta ovat voimassa, kunnes tämän lain 16 §:n nojalla toisin säädetään.

2.

Laki**ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Määräyskokoelmat

Kullakin ministeriöllä on määräyskokoelma muiden kuin Suomen säädöskokoelmassa julkaistavien ministeriön asetusten julkaisemista varten. Muulla valtion viranomaisella on määräyskokoelma viranomaisen päätöksellä annettavien määräysten julkaisemista varten. Määräyskokoelmissa julkaistaan myös ohjeita, päätöksiä ja tiedonantoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Viranomaisilla voi olla yhteinen määräyskokoelma, jos asianomainen ministeriö niin päättää.

Viranomainen voi antaa määräyskokoelmansa ylläpitämisen valtion toisen viranomaisen tehtäväksi, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä.

2 §

Lain toissijaisuus

Tätä lakia sovelletaan, jollei Suomen säädöskokoelmasta annetusta laista (/) muuta johdu.

3 §

Määräykset

Määräyksillä tarkoitetaan tässä laissa viranomaisen antamia oikeussääntöjä ja muita velvoittavia yleisiä sääntöjä. Pelkästään viranomaisen sisäisiksi annettuja hallinnollisia määräyksiä ei pidetä tässä laissa tarkoitettuihin määräyksinä.

4 §

Määräyskokoelmassa julkaistavat asetukset, määräykset ja ohjeet

Asianomaisessa määräyskokoelmassa julkaistaan:

1) ministeriön muut kuin Suomen säädöskokoelmassa julkaistavat asetukset; sekä

2) valtion muun viranomaisen määräykset, jollei määräysten antamiseen valtuuttavasta laista tai Suomen säädöskokoelmasta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua viranomaisen päätöksestä muuta johdu.

Valtioneuvosto, ministeriö ja muu viranomainen voi myös erikseen päättää antamiensa merkitykseltään yleisten ohjeiden sekä valtioneuvoston, ministeriön tai viranomaisen muun päätöksen tai tiedonannon julkaisemisesta asianomaisessa määräyskokoelmassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut asetukset ja määräykset julkaistaan määräyskokoelmassa viipymättä niiden antamisen jälkeen.

5 §

Julkaisemiskielet

Määräyskokoelmassa julkaistavat asetukset ja määräykset sekä muut asiakirjat ja tiedonannot julkaistaan samanaikaisesti suomeksi ja ruotsiksi.

Määräyskokoelmassa julkaistaan myös asetusten ja määräysten sekä muiden asiakirjojen ja tiedonantojen saamenkielisiä käännöksiä sen mukaan kuin saamen kielen käytämisestä viranomaisissa annetussa laissa (516/1991) säädetään.

6 §

Julkaisemistapa

Määräyskokoelmaa ylläpitävän viranomaisen on pidettävä siinä julkaistuja voimassa olevia asetuksia ja määräyksiä tallentena yleisön saatavilla.

Määräyskokoelmassa julkaistuja ministeriön asetuksia ja valtion muun keskushallintoviranomaisen määräyksiä pidetään tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Ministeriön ja muun viranomaisen on tiedotettava antamistaan määräyskokoelmassa julkaistuja asetuksista ja määräyksistä erityisesti niille, joita ne koskevat, sekä saatettava asetukset ja määräykset tiedoksi niitä soveltaville viranomaisille.

Mitä tässä pykälässä säädetään asetuksista ja määräyksistä, koskee soveltuvin osin myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ohjeita, päätöksiä ja tiedonantoja.

7 §

Määräysten voimaantulo

Määräyksistä tulee käydä ilmi niiden voimaantuloajankohta.

Jollei määräyksiä ole julkaistu viimeistään niissä mainittuna voimaantuloajankohdalla, ne tulevat voimaan julkaisemispäivänä.

8 §

Määräyksiin merkittävät tiedot

Määräyksissä tulee olla niiden asiasisälön ilmaiseva otsikko ja niistä tulee voimaantuloajankohdan lisäksi käydä ilmi:

- 1) säännökset, joihin viranomaisen toimivalta määräysten antamiseen perustuu;
- 2) määräykset antanut viranomainen;
- 3) määräysten antopäivä;
- 4) määräysten numero asianomaisessa määräyskokoelmassa tai muu määräysten yksilöimiseksi tarvittava tieto;
- 5) määräysten voimassaoloaika;
- 6) viranomainen tai yksikkö, joka antaa tarkempia tietoja määräyksistä ja jolta määräykset ovat tallentena saatavissa; sekä
- 7) määräyksillä kumottavat tai muutettavat aikaisemmat määräykset.

Määräyksiin voidaan merkitä muitakin määräyskokoelmien ylläpitämiseksi ja määräyksistä tiedottamiseksi tarpeellisia sekä säädöksiin tai muihin määräyksiin viittaavia tietoja sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Oikeusministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä merkintätavoista.

9 §

A lue- ja paikallishallintoviranomaisen määräysten rekisteröiminen

Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen on pidettävä julkista rekisteriä antamistaan määräyksistä, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ovat tietoverkossa yleisön saatavilla.

Rekisterin ylläpitämisestä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ohjeet

Mitä 7–9 §:ssä säädetään määräyksistä, koskee soveltuvin osin myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja merkitykseltään yleisiä ohjeita.

11 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

13 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen (696/1980) 2 b §:ssä tarkoitettut

määräyskokoelmassa julkaistut ministeriön päätökset sekä valtion muun keskushallinto-
viranomaisen määräykset on pyrittävä toimittamaan tietoverkossa maksutta yleisön saataville.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevista 1 momentissa tarkoitetuista ministeriön päätöksistä sekä valtion muun viran-

omaisen antamista määräyksistä ja ohjeista pidetään julkista rekisteriä, jollei erillisen rekisterin pitäminen ole tarpeetonta sen vuoksi, että päätökset, määräykset ja ohjeet ovat tietoverkossa yleisön saatavilla.

Rekisterin ylläpitämisestä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3.

Laki

saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (516/1991) 12 §:n 1 momentti seuraavasti:

12 §

Saamelaisia erityisesti koskevat säädökset, valtiosopimukset ja muut Suomen säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa julkaittavat asiakirjat ja tiedonannot julkaistaan valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön niin päättäessä myös saamenkielisinä käännöksinä. Sama koskee ministeriön tai valtion

muun viranomaisen määräyskokoelmassa julkaistavia ministeriön asetuksia ja viranomaisen määräyksiä sekä muita asiakirjoja ja tiedonantoja.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

4.

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (659/1967) 2 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 705/1997, seuraavasti:

2 a §

kaistavalla ulkoasiainministeriön ilmoituksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistussäännöksistä annetaan tieto Suomen säädöskokoelmassa jul-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

5.

Laki**rahoitustarkastuslain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/1993) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §*Sovellettavat säännökset*

----- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.
Rahoitustarkastukseen sovelletaan hallintomenettelylakia (598/1982).

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Tarja Halonen*

3.

Laki

saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (516/1991) 12 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Sellaiset lait, asetukset ja säädöskokoelmassa julkaistavat valtioneuvoston ja ministeriöiden päätökset sekä muut säädöskokoelmassa julkaistaviksi säädettyt päätökset, kuu-
lutukset ja tiedonannot sekä viranomaisten määräyskokoelmassa julkaistavat määräykset, jotka erityisesti koskevat saamelaisia, julkaistaan valtioneuvoston taikka päätöksen tai määräyksen antaneen ministeriön niin päättäessä myös saamenkielisinä käännöksinä.

Saamelaisia erityisesti koskevat säädökset, valtiosopimukset ja muut Suomen säädöskokoelmassa tai sopimussarjassa julkaistavat asiakirjat ja tiedonannot julkaistaan valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön niin päättäessä myös saamenkielisinä käännöksinä. Sama koskee ministeriön tai valtion muun viranomaisen määräyskokoelmassa julkaistavia ministeriön asetuksia ja viranomaisen määräyksiä sekä muita asiakirjoja ja tiedonantoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

4.

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun lain (659/1967) 2 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 705/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

2 a §

Tiedot 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistussäännöksistä julkaitaan ulkoasiainministeriön ilmoituksella siten kuin hallitusmuodon 20 §:n 2 momentissa säädetään lain julkaisemisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asetusten voimaantulosta ja niitä rikottaessa sovellettavista rangaistussäännöksistä *annetaan tieto Suomen säädöskokoelmassa julkaistavalla ulkoasiainministeriön ilmoituksella.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

5.

Laki**rahoitustarkastuslain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/1993) 3 §:n 2
momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Sovellettavat säännökset**Sovellettavat säännökset*

Rahoitustarkastukseen sovelletaan hallin-
tomenettelylakia (598/1982) ja lakia viran-
omaisten määräyksistä ja ohjeista
(573/1989).

Rahoitustarkastukseen sovelletaan hallin-
tomenettelylakia (598/1982).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maa-
liskuuta 2000.

Valtioneuvoston asetus

Suomen säädöskokoelmasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään Suomen säädöskokoelmasta päivänä kuuta annetun lain (/) nojalla:

1 §

Säädöskokoelman vihkoon tehtävät merkinnät

Säädöskokoelman vihkoon tehdään kunakin lain kohdalla merkintä, jossa viitataan asianomaisen lain säätämiseen johtaneeseen hallituksen esitykseen tai lakialoitteeseen, lakiehdotuksesta annettuihin eduskunnan valiokuntien mietintöihin ja lausuntoihin sekä eduskunnan vastaukseen. Vihkoon tehdään vastaavat viittausmerkinnät valtion talousarvion ja lisätalousarvion sekä valtiontaloutta koskevan eduskunnan muun päätöksen kohdalla.

2 §

Euroopan yhteisöjen säädöksiin viittaavat merkinnät

Kun säädös sisältää säännöksiä Euroopan yhteisöjen direktiivin täytäntöönpanosta, tehdään säädöskokoelman vihkoon asianomaisen säädöksen kohdalla kyseiseen direktiiviin viittaava merkintä.

Annettaessa Euroopan yhteisöjen asetuksissa tai päätöksissä edellytetyjä tarkempia säännöksiä näiden säädösten täytäntöönpanosta voidaan säädöskokoelman vihkoon tehdä kyseiseen yhteisön säädökseen viittaava merkintä.

Säädöskokoelman vihkoon tehdään 1 ja 2 momentissa tarkoitetut viittausmerkinnät myös säädöskokoelmassa julkaistavan viranomaisen määräyksen kohdalla.

3 §

Säädöskokoelman ja sen sopimussarjan hakemistot

Säädöskokoelman ja sopimussarjan jokaiseen vuosikertaan laaditaan aakkosellinen hakemisto. Vähintään joka viides vuosi julkaistaan aakkosellisten hakemistojen yhdistelmä.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

Valtioneuvoston asetus

ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista päivänä kuuta annetun lain (/) nojalla:

1 §

Asetusten ja määräysten julkaiseminen tietoverkossa

Määräyskokoelmassa julkaistavat ministeriön asetukset ja valtion muun keskushallintoviranomaisen antamat määräykset on toimitettava oikeusministeriölle, joka pitää asetuksia ja määräyksiä tietoverkossa maksutta yleisön saatavilla. Jos ministeriö tai mainittu viranomainen on päättänyt julkaista antamansa merkitykseltään yleisen ohjeen taikka muun päätöksen tai tiedonannon määräyskokoelmassa, on ohje, päätös tai tiedonanto toimitettava tällöin oikeusministeriölle tietoverkossa julkaisemista varten.

Valtion keskushallintoviranomainen voi lisäksi pitää antamiaan määräyksiä ja ohjeita muullakin kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tietoverkossa saatavilla.

2 §

Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen määräysten rekisteröinti

Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen antamat määräykset rekisteröidään viranomaisen määräämällä tavalla, jollei rekisteröinti ole tarpeetonta sen vuoksi, että määräykset ovat tietoverkossa yleisön saatavilla. Määräyksiä ei kuitenkaan rekisteröidä oikeusministeriön ylläpitämään yleiseen rekisteriin.

3 §

Rekisteröitävät tiedot

Valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisen määräysrekisteriin merkitään:

1) säännökset, joihin viranomaisen toimivalta määräysten antamiseen perustuu;

2) määräysten asiasisällön ilmaiseva otsikko;

3) määräysten numero asianomaisessa määräyskokoelmassa tai muu määräykset yksilöivä tieto;

4) määräykset antanut viranomainen;

5) määräysten antamispäivä;

6) määräysten voimaantuloajankohta;

7) määräysten voimassaoloaika; sekä

8) yksikkö, josta määräykset ovat tallenteena saatavissa samoin kuin yksikön osoite, puhelinnumero ja muut yhteystiedot.

Rekisteristä poistetaan merkinnät määräyksistä, jotka on kumottu tai joiden voimassaolo on muuten päättynyt.

4 §

Euroopan yhteisöjen säädöksiin viittaavat merkinnät

Euroopan yhteisöjen direktiivin täytäntöönpanoa koskeviin määräyksiin tehdään kyseiseen direktiiviin viittaava merkintä.

Annettaessa Euroopan yhteisöjen asetuksissa tai päätöksissä edellytetyjä tarkempia määräyksiä näiden säädösten täytäntöönpanosta voidaan määräyksiin tehdä kyseiseen yhteisön säädöksen viittaava merkintä.

5 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

6 §

Siirtymäsäännös

Tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olevat Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen (696/1980) 2 b §:ssä tarkoitetut määräyskokoelmassa julkaistut mi-

nisteriön päätökset sekä valtion muun keskushallintoviranomaisen määräykset rekisteröidään oikeusministeriön ylläpitämään yleiseen rekisteriin, kunnes mainitut asetukset ja määräykset on asianomaisen ministeriön tai viranomaisen osalta julkaistu tietoverkossa 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Sama koskee tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olevia ministeriön tai valtion muun keskushallintoviranomaisen antamia merkitykseltään yleisiä ohjeita.

Rekisteriin merkitään tämän asetuksen 3 §:ssä säädetyt tiedot.

Oikeusministeriön asetus

EY-säädöksiin viittaavien tietojen merkitätavoista

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään Suomen säädöskokoelmasta päivänä kuuta annetun lain (/) 16 §:n sekä ministeriöiden ja muiden valtion viranomaisten määräyskokoelmista samana päivänä annetun lain (/) 8 §:n nojalla:

1 §

Kirjoitettaessa Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen (/) 2 §:ssä sekä ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista annetun asetuksen (/) 4 §:ssä tarkoitettuja Euroopan yhteisöjen säädöksiin (EY-säädös) viittaavia merkintöjä noudatetaan tämän asetuksen säännöksiä.

2 §

Säädöskokoelmassa viittaus EY-säädöseen kirjoitetaan Suomen säädöskokoelmasta annetun asetuksen 1 §:ssä tarkoitettujen viittausten alle. Jos säädökseen sisältyy ainoastaan yksittäisiä säännöksiä EY-säädösten täytäntöönpanosta tai täydentämisestä, viittaus voidaan kuitenkin tehdä kyseisen säännöksen kohdalle.

3 §

Viittauksessa mainitaan se EY-säädös, jonka säännöksiä pannaan täytäntöön taikka jonka täytäntöönpanosta annetaan tarkempia säännöksiä tai määräyksiä. Lisäksi viittauksessa mainitaan se Euroopan yhteisöjen virallisen lehden numero, jossa EY-säädös on julkaistu, sekä julkaisupäivämäärä ja sivunumero, josta säädös alkaa.

4 §

Viittaus kirjoitetaan siten, että ensin mainitaan, mikä yhteisön toimitus on antanut säädöksen ja mikä säädös on kyseessä.

Direktiivien ja päätösten osalta tämän jälkeen kirjoitetaan tunnus, joka muodostuu vuosiluvusta, direktiivin tai päätöksen numerosta ja yhteisöä tarkoittavasta lyhenteestä.

Asetusten osalta toimituksen ja säädöstyypin jälkeen mainitaan suluissa yhteisöä tarkoittava lyhenne, numeron lyhenne sekä asetuksen numero.

Tunnuksen jälkeen mainitaan suluissa säädöksen CELEX-numero, joka muodostuu CELEX-tietokannan lainsäädäntösektoriin viittaavasta tunnuksesta 3, vuosiluvun kahdesta viimeisestä numerosta, säädöstyypistä tarkoittavasta tunnuksesta sekä säädöksen juoksevasta numerosta nelinumeroisena.

Kaikissa viittauksissa viimeiseksi mainitaan puolipisteen jälkeen Euroopan yhteisöjen virallisen lehden (EYVL) lyhenne, lehden numero, sen julkaisupäivämäärä sekä sivunumero, josta mainittu säädös alkaa.

Viittaus kirjoitetaan noudattaen soveltuvin osin seuraavia malleja:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1996/71/EY (396L0071); EYVL N:o L 18, 21.1.1997, s. 1

2) neuvoston direktiivi 1989/130/ETY, Euratom (389L0130); EYVL N:o L 49, 21.2.1989, s. 26

3) komission direktiivi 1999/23/EY (399L0023); EYVL N:o L 104, 21.4.1999, s. 13

4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1182/1999 (399R1182); EYVL N:o L 144, 9.6.1999, s. 1

5) neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 1588/1990 (390R1588); EYVL N:o L 151, 15.6.1990, s. 1

6) komission asetus (EY) N:o 3425/1993 (393R3425); EYVL N:o L 312, 15.12.1993, s. 12

7) neuvoston päätös 1990/683/ETY (390D0683); EYVL N:o L 380, 31.12.1990, s. 13

8) komission päätös 1999/253/EY (399D0253); EYVL N:o L 98, 13.4.1999, s. 15.

5 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.